

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VI. ročník ● 1/2013

ČO JE KÁZANIE?

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

DOBROVOĽNÍK ROKA 4

PRI ŠÁLKE... 6
s Ľudovítom Fazekašom

POZDRAV Z CHORVÁSKA 10
Jiří Dohnal

ČO JE KÁZANIE? 12

POĎME MEDITOVAŤ 18
Tibor Máhrík

Z PODVEČERA DO ZBORU 22
Proglas

ZÁPISKY Z AFGANISTANU 23
por. Marián Bodolló

PO PIATICH ROKOCH 26
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Naboso v Ponorke

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1013

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdos (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa, adresa redakcie: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43,

č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 15. 11. 2012 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: Ľubo Bechný: Manželia Fazekašovci

Zadná strana obálky: Juraj Baláž: Ilustrácia z knihy J. Nagajovej *O bielych fialkách*.

Editorial, alebo Duchovné slovo

BOHUSLAV
PIATKO,
šéfredaktor

Editorial. Slovo, ktorým nás víta takmer každý časopis na prvej stránke. Tak často používané slovo, že som ho nenašiel ani v Slovníku cudzích slov. Asi už zdomácnelo, povedal som si a pre istotu som sa pozrel do Slovníka slovenského jazyka. Nenašiel som. Všetko je na webe, pokračoval som v hľadajúcej úvahe, a tak som sa ho pokúsil „vygoogliť“. Odpovedá online Slovník cudzích slov: „výraz *editorial* sa nenachádza v žiadnej definícii...“. „Slovo – *editorial* – nie je v slovníku!“, čítam odpoveď v online Slovníku slovenského jazyka. Tak teraz neviem, či naozaj je všetko na webe, alebo ani na webe nie je to, čo vlastne v primerane kvalitnom, teda menšinovom, nebulvárnem životnom štýle ani nejestvuje. V podstate všetci vieme, o čom hovorím. V časoch, keď sme ešte vedeli po slovensky, sme tomu hovorili: ÚVODNÍK. Lenže to bolo vtedy, keď ešte novinári (a aj niektorí šéfredaktori) vedeli úvodníky písať. V časoch, keď úvodníky prinášali posolstvo, aktuálny príbeh a nie upozornenie na obsah časopisu, ktorý človek už má v rukách, takže ho editorial nemôže ani prilákať na kúpu, ani od kúpy odradiť.

Editorialy sa zjavili krátko po nežnej revolúcii, priniesla ich sloboda tlače a naše bezhraničné „požieranie“ všetkého, čo prišlo zo Západu. Na rozdiel od úvodníkov, som editorialy ako čitateľ nikdy nečítal. A neskôr, keď som už nemusel byť v strane na to, aby som bol „šéfom“, som ich ani nepísal. Na úvodníky by som sa možno aj dal, ale kým som sa spamätal, médiá ovládli editorialy. Tak intenzívne sa vžili do slovníka a vedomia „píšúcich“, že aj pri zakladaní Dialógu pred piatimi rokmi, som si takmer musel v redakčnej rade vyhádzať, že my nebudeme otvárať časopis Editorialom, ale „Duchovným slovom“. Aj keď vtedy išlo skôr o názov, ako o náplň rubriky.

Z editorialov, ktoré zväčša v súčasných časopisoch píše šéfredaktori, mi akosi stále vytrčajú rožky neschopnosti autora priniesť vlastnú myšlienku, ale keďže je v tiráži na šéfredaktorskom mieste, patrí sa aby sa prezentoval – aj keď len upozorneniami na myšlienky iných. Pripadá mi to, že ukazuje – rohy. Tie sú síce na čele, ale, ako mnohí vieme sú duté. V nejednom prípade pekné, ale prázdne. Ale, aby som neublížoval všetkým – objavujú sa pod názvom editorial aj úvahy, ktoré sú úvodníkmi.

Asi sa nebudete veľmi čudovať, že som ešte raz nazrel do slovníkov. Tento raz len domácich. Spojenie „duchovné slovo“ som samozrejme nenašiel. Ale slová tohto spojenia som jednotlivito našiel. Slovo „slovo“ sa uvádza ako „základná jazyková jednotka s ustálenou formou a významom“. A slovo „duchovný“ – je „súvisiace s vedomím, myslením, psychikou“.

Takže spojenie „Duchovné slovo“ je skrátené: Významom ustálená jednotka súvisiaca s vedomím a myslením“.

Ani som si pred piatimi rokmi neuvedomoval, že presne tento význam som si predstavoval pod názvom našej úvodnej rubriky. Už päťdesiatkrát vám na tejto úvodnej strane Dialógu prinieslo vyše tridsať autorov (od čelných predstaviteľov rôznych cirkví, po bežných veriacich) svoje duchovné posolstvo. – Slovmi, za ktorými je „ustálená jednotka“ – Ježiš Kristus, prebývajúcí v našom vedomí, myslení a psychike. V našom bytí, jestvovaní. Som rád, že Dialóg vám už päť rokov prináša duchovné slovo.

Hanba-nehamba, v ďalších riadkoch trochu využijem to, čo som vyššie dosť nelichotivo pomenoval a čím som charakterizoval editorial. Nie, nevyrozprávam vám obsah tohto ani nasledujúcich čísel, ale predsa vám chcem povedať, čo v tomto roku od Dialógu môžete očakávať. Viem, že tým neprilákam na naše stránky tých, čo nás nečítajú, ale, verím, že povzbudím tých čo nás čítajú, aby s nami zostali.

Štefan Markuš bude na poslednej strane glosovať aj naďalej aktuálne udalosti života okolo nás.

Po dosť vážnej diskusii o vzťahoch medzi RCB a Dialógom, tajomník Rady Ivan Markuš prisľúbil, že nám každý mesiac pošle, čo mu „Odkvapne z cirkevnej klávesnice“, a tak prinesie aj to, čo nie je v zápisniciach z RCB.

Rovnako pravidelne sa vám bude prihovárať aj český misionár-kazateľ Jirko Dohnal z Chorvátska. Dohodli sme sa, že nebude vyhľadávať žiadne mimoriadne témy, iba nám bude rozprávať o tom, čo ho v cudzine teší a trápi, čo v zbore v Rovinji prežívajú. Dokonca sľúbil, že nahovorí aj svoju manželku Katku, aby ho občas vystriedala a priniesla pohľad do života veriacich na Istrii ženskými očami.

Nie je veľa časopisov na Slovensku, ktoré majú svojho stáleho spolupracovníka vo vojenskej mierovej misii v zahraničí. Dialóg ho má – por. Marian Bodolló je ako vojenský duchovný členom slovenskej vojenskej jednotky v Afganistane a sľúbil nám pravidelné informácie o živote našich vojakov na základni v Kandaháre.

Verím, že plný „duchovného slova“ bude Dialóg po celý rok. Chceme prinášať to slovo, ktoré bolo „na počiatku“.

NAPÍSAĽI STE NÁM

www.mediasvatava.sk / bpiatko@internet.sk

C.A.R.D.O. je občianske združenie, ktoré napomáha dobrovoľníckemu hnutiu. Od roku 2008 vyhlasuje dobrovoľníkov roka. Za minulý rok bolo zaslaných 105 nominácií v 11 kategóriách dobrovoľníckej činnosti. Cenu si preberali dobrovoľníci v kongresovej sále MZV SR za prítomnosti všetkých nominovaných a zástupcov rôznych inštitúcií a médií.

DOBROVĽNÍK ROKA: ELENA ANDRÉOVÁ

Elene Andréovej gratuluje aj herec Lukáš Latinák

V kategórii sociálnych a zdravotných služieb, kde nezávislá porota z tretieho sektora vybrala tetu Andréovú bolo nominovaných asi 20 ľudí. Na ocenenie Dobrovoľník roka ju navrhla BOŽENA ČÍČELOVÁ.

Z dôvodovej správy vyberáme:

Elena Andréová, 85 ročná, dlhodobá dobrovoľníčka v službe seniorom pracuje v neziskovej organizácii Betánia Bratislava.

Ako matka zakladateľa tejto organizácie MUDr. Igora Andrého, predčasne zosnulého v roku 2010, porozumela vízií tohto diela a od jeho začiatku (v roku 1991) svojou dobrovoľníckou činnosťou sa snažila byť pomocou v jeho rozvíjaní najrôznejšou praktickou činnosťou, všade tam, kde vznikla potreba. Pomáhala v kuchyni, pri úprave a žehlení prádla, pri upratovaní. Betánii darovala zdedený byt, a tak aj finančne prispela k rozvoju zariadenia. Pritom sa starala o pohodu obyvateľov Betánie, svojim porozumením starým ľuďom, vekovo im veľmi blízka, sa vždy tešila ich dôverou, a tak pomáhala spoluvytvárať z Betánie domov, kde sú ľudia prijímaní s úctou a rešpektom.

So stabilizáciou zariadenia sa jej dobrovoľnícka činnosť orientuje výhradne na seniorov, ktorým sa už viac ako tri roky venuje pravidelne každý piatok dopoludnia rôznymi skupinovými aktivitami. Na túto činnosť sa vždy doma pripravuje, a tak sú pre klientov veľmi

zaujímavé, vždy niečím nové, a preto početne navštevované. Stretnutie sa začína duchovným zamyslením na základe nejakého biblického príbehu, následne reflektovaním počutého zo strany seniorov. Elena Andréová vedie aj mentálne cvičenia, na ktorých tvorivým spôsobom aktivizuje klientov a motivuje ich k rôznym činnostiam. Vedie s nimi rozhovory na rôzne aktuálne témy, spoznáva ich problémy a duševné zápasy, požíva ich dôveru v osobných rozhovoroch. Sleduje ich životné jubileá, ktoré spoločne oslavujú pri zákuskoch, ktoré pre nich napečie. Tradične pred Vianocami spoločne pečú vianočné koláčiky. Neraz si zaspievajú spoločne i piesne, ktoré doprevádza hrou na klavíri. Okrem piatkov, už 7 rokov prichádza raz za dva mesiace i v nedeľu dopoludnia na nedeľné duchovné stíšenía, ktoré zabezpečujú dobrovoľníci z rôznych kresťanských cirkví každú nedeľu.

Význam pomoci dobrovoľníka

Dobrovoľnícka činnosť Eleny Andréovej, jej charizma lásky a ľudského prístupu je veľmi dobre prijímaná i personálom zariadenia. Prínos jej služby v pozitívnej motivácii klientov, vytváraní komunity vzájomného porozumenia a jej 22-ročnej vernosti, ktorá je vzhľadom na jej 85 rokov obdivuhodná, je nesporný a hodný ocenenia dlhodobého bratislavského dobrovoľníka roka v sociálnych a zdravotných službách. ■

Konštantín Filozof

PROGLAS

5 **E**vanjeliu svätému som Predslovom:
ako nám dávno sľubovali proroci,
prichádza Kristus zhromažďovať národy,
pretože svieti svetlom svetu celému.
To v našom siedmom tisícročí stalo sa.

5 **P**roglas7 jesm6 sveNtu jevangeli6ju:
Jako proroci prorekli soNt7 priežde,
Christ7 greNdet7 s7b6rat7 jeNzyk7,
Sviet7 bo jest7 v6semu miru semu.
Se s7byst7 seN v7 sedmyi viek7 s6.

5 **T**o the holy Gospels I am the Foreword
for as it was promised by the prophets
Christ comes to gather the nations
for he sheds light on the world entire.
That is what happened in our seventh millennium

21

P R O G L A S

PROGLAS

Rok 2013 je rokom Cyrilometo-
dejským. Pripomíname si, že pred
1150. rokmi došli na územie Veľkej
Moravy dvaja výnimoční evanje-
lizátori: Konštantín Filozof, ktorý
neskôr, po vstupe do rádu prijal
meno Cyril a jeho starší brat Me-
tod. Misia odhalila pevnosť ich cha-
rakterov. Dokázali čeliť mnohým
prekážkam, nepochopeniu, ba
i vyhnaniu pre svoju vieru.

Kľúčom k misijnému úspechu
solúnskych bratov bolo použitie
reči našich predkov pri hlásaní
evanjelia a pri bohoslužbách. V ja-
zykovej oblasti vytvorili veľkú, do-
konca priveľkú novotu: staroslovi-
enčina sa stala štvrtým liturgickým
jazykom.

Konštantín Filozof po vytvorení
písma preložil Jánovo evanjelium,
ktoré sa začína slovami: Na počiat-
ku bolo Slovo – Iskoni bie Slovo.
Premýšľanie o význame a dôleži-
tosti Slova i slova bolo motívom
k napísaniu najstaršej slovanskej
básne, básne PROGLAS.

(J. Camara)

Vlavo ukážka z novodobého vyda-
nia PROGLASu (Herba, spol. s r. o.,
Bratislava, 1998). Zo staroslovi-
enčiny do slovenčiny preložil Prof.
Eugen Pauliny a prebásnil Viliam
Turčány. Do angličtiny preložila
Viera Chorváthová.

(hláska, označená v staroslovi-
enskom prepise „7“ sa volá tvrdý jer
a vyslovuje sa ako slabé „u“ a hláska
označená „6“ je mäkký jer a vyslo-
vuje sa ako slabé „i“.)

ISKONI BIE SLOVO I SLOVO BIE U BOGA
I BOG7 BIE SLOVO

NA POČIATKU BOLO SLOVO, A SLOVO BOLO U BOHA
A BOH BOL SLOVO

EVANJELIUM podľa sv. Jána, 1,1

Viac o projekte
PROGLAS
na strane 22–24

PRI ŠÁLKE S... ĽUDOVÍTOM FAZEKAŠOM

sa EVA BECHNÁ porozprávala o tom

Foto: ĽUBO BECHNÝ

AKO MÔŽE UVERIŤ TEN, ČO UVERIŤ NEMÔŽE.

Doc. ThDr. Ľudovít Fazekaš sa narodil v roku 1929 na Východnom Slovensku. Po ukončení Evanjelickej bohosloveckej fakulty (1951) pôsobil ako kazateľ Cirkvi bratskej v Prešove (1951–57) a Leviciach (1957–62). Pre nedovolenú výchovu mládeže ho komunisti preložili za kazateľa do Benátok nad Jizerou (1962–68) v ČR. V roku 1968 bol rehabilitovaný a znovu ustanovený za kazateľa v Leviciach, kde pôsobil až do roku 1990. V rokoch 1990–93 sa stal predsedom Cirkvi bratskej na Slovensku a v roku 1993 sa zúčastnil založenia Katedry evanjelikalnej teológie a misie UMB v B. Bystrici. Napísal celý rad odborných teologických publikácií, prednášal v Nemecku, Švajčiarsku a USA. S manželkou Perlou majú synov: Bohuša (1957) a Dušana (1960), 3 vnukov, 1 vnučku a jedného právnicka. Ako senior žije v Leviciach.

Brat Fazekaš, ako píšete vo svojom životopise, pochádzate z malej východniarskej dedinky Hrašovík. Vaši rodičia boli roľníci. Keď sa pozriete späť, čo bolo v tom čase určujúcim faktorom, ktorý vás nejakým výrazným spôsobom ovplyvnil do života?

To, na čo sa ja najviac pamätám z tohto obdobia, bolo zhromaždenie Modrého kríža v Beniakovciach, susednej dedine Hrašovíka. Pôsobil tam kazateľ Roháček, evanjelista zo Starej Turej, ktorý spolupracoval so sestrami Royovými. Vzniklo tam spoločenstvo ľudí, ktorí poznali nielen bohoslužby, ale mali aj osobnú vieru v Pána Ježiša. Ja som síce patrilo do evanjelickej cirkvi, kde som bol konfirmovaný, ale to hlavné, čo ku mne prehovorilo už ako k chlapcovi, bolo toto spoločenstvo veriacich ľudí. Neboli to nejakí vzdelanci, iba sediaci ako môj otec, ale boli to Pánovi odovzdaní ľudia aj svojím

životom, ktorí, okrem iného, nepili alkohol.

Ako mladý chlapec ste odovzdali život Pánovi Ježišovi, ale stále ste mali problém uveriť, že vám boli odpustené všetky hriechy.

To bolo približne vo veku 13 rokov, keď som bol na konferencii Modrého kríža na Starej Turej (1943). Bola tam evanjelizácia a po zhromaždení sme sa spoločne modlili. Ja som úprimne vyznával hriechy, ale keď sa ma jeden brat opýtal, či verím, že mi boli odpustené všetky hriechy, odpovedal som: „Ja tomu nemôžem veriť. Ja nič necítim.“ Ale potom v knihe R. A. Torrey, *Kterak rústi v Kristu*, som čítal, že nie je dôležité, aby sme cítili, ale aby sme dôverovali Božej vernosti. A keď to nerobíme, tak robíme Pána Boha klamárom. Lebo v Biblii sa píše, že „*ak vyznávame svoje hriechy, verný je a spravodlivý, aby nám odpustil naše hriechy*“

(1Jn 1, 9). A to mi trvalo dlhší čas, kým som na to prišiel. Jednu nedeľu na ceste zo zhromaždenia som sa modlil a naraz mi prišlo na um, že robím Pána Boha klamárom. A vtedy sa mi rozjasnilo, takže som uveril, čo mi urobil verný Boh. Prišla i radosť pomocou viery, nie pomocou citu.

Kedy vo vás vznikla myšlienka, že sa stanete kazateľom?

Neviem to vysvetliť, ale od detstva som vedel, že budem kazateľom. Keď po maturite prišla reč, čo ďalej, šiel som sa zapísať na teológiu.

Väčšinu života ste vykonávali povolanie kazateľa pod tlakom komunistického režimu. Za vašu prácu s mládežou vás za trest komunisti poslali z Levíc až do českých Benátok nad Jizerou. Napriek totalitnému útlaku sa predsa za komunizmu cirkvi darilo. Ako to?

No vidíte, to je ten paradox – „protimienka k ľudskému mysleniu“. Vtedy bol komunistický útlak, ktorý sme ťažko prijímali, ale bolo to k dobrému. Dnes je všetko uvoľnené, nikto nám vieru nevytýka, a predsa ľudia nepracujú, ako by mali. Ten tlak bol pre nás ohromne dobrý, lebo sme museli niečo ukázať. – Napríklad, keď bolo združstevňovanie. Členovia zboru v Leviciach nevedeli, čo majú robiť, a tak sa prišli poradiť s kazateľom Markušom: „Brat kazateľ, máme do družstva vstúpiť, či nevstúpiť?“ Po dlhšom modlitebnom čase pove-

dal: „Do družstva vstúpte, ale prevzmite vedenie!“ A tam, kde naši ľudia viedli v dedinách družstvá – Horná Seč, Dolná Seč, Ludany atď., tam to šlo výborne. Horná Seč bola dokonca vyhodnotená ako najlepšie družstvo na celom Slovensku. A komunisti žasli!

Pozrime sa na vaše pôsobenie v Prešove, kde pod zbor patrilo veľa staníc. Čo taká služba znamenala?

V Prešove som mal na starosti takmer celý Východoslovenský kraj. Pondelok až piatok som obchádzal zborové stanice, takže každú noc som spal v inej posteli. A keď som prišiel na niektorú našu stanicu, tak som nielen kázal. Navštívil som aj 3–4 rodiny, debatoval som s nimi, pýtal sa ako pracujú, ako vychovávajú deti, ako milujú Pána, ako čítajú Bibliu atď. Potom som vyučoval deti náboženstvo a až večer som mal kázeň. Bola to veľká práca, a to práve preto, že sme boli utláčaní komunistami a museli sme sa brániť ľudským životom.

Byť kazateľom veru neznamená iba v nedeľu sa postaviť za kazateľňu a predniesť kázeň. Je to aj pastoračná služba, práca s mládežou a iné. Žiadny kazateľ nemôže však stíhať všetko. A žiadny nie je na všetko obdarený. Čo boli priority vašej služby?

Ja som venoval veľa času práve kázaniu. Lebo som zistil, že sa na bo-

hoslužbách síce káže, ale ľudia fakticky Bibliu nerozumejú. Nevedia, o čo tam ide. Na to som dával veľký pozor. O tom svedčí aj vydávanie mojich kníh, ktoré som napísal ako kázne, a potom ich vydal ako učiteľ na KETM v Banskej Bystrici. Taký istý dôraz som kládol na život. Musíme niečo ukázať! Bez viditeľného života, je to nanič. Ľudia chcú vidieť, lebo dajú viacere na oči ako na uši. A to som vždycky prízvukoval našim veriacim: „Na vás musia vidieť, že niečo sa s vami stalo a že viete dbať o druhých!“

Každá doba má svoje hrozby pre evanjelium. Za komunizmu to bol politický útlak. Aké nebezpečenstvo vidíte dnes, v tejto dobe?

Vidím nebezpečenstvo v nesprávne pochopenom Písme. Je správne, čo vraví apoštol Pavol, že sme vierou spasení a nie skutkami, ktoré žiada Boží Zákon (Gal 2, 16). Lenže apoštol Jakub nám vraví: „Človek je ospravedlnený zo skutkov a nie iba z viery“ (Jak 2, 24). Ba aj Pavol sám: „Všetci sa totiž musíme postaviť pred Kristovu súdnu stolicu, aby si každý odniesol odplatu podľa toho, čo vykonal v tele, či dobré, či zlé“ (2K 5, 10). Nesmieťme žiť laxný život a spoliehať na to, že veriacim Kristus hriechy odpúšťa. Vlažného človeka vyplúva z úst (Zj 3, 16). Na to by sa naša Katedra, Rada i kazatelia mali zamerať.

Dlhý čas ste pôsobili ako kazateľ v Leviciach, istý čas spolu ▶

s kazateľom Prištiakom. Viete mi povedať niečo k tomuto obdobiu? Aké ste prežívali radosť a starosti?

Rok po svojom nastúpení do Levíc (1969) som s kazateľom Ondrejom Prištiakom zažil niečo, čo mi je doteraz ako krásna záhrada s voňavými kvetmi. Navzdory komunistickému zákazu urobili sme tábor mládeže na vrchu Hrb z nášho zboru, ale aj z iných. Tam sme mali zhromaždenia i hry. Začiatok bol obyčajný, ale potom sa niektorí mládežníci obrátili a vydali o tom svedectvo, na ktoré sa obrátili ďalší a vydali ďalšie svedectvá. Tak to šlo celý týždeň: nové svedectvá, nové

pomohli v ich ťažkostiach a získali ich pre Pána.

V roku 1956 ste sa oženili s dcérou Ondreja Markuša, Perlou. Prežili ste spolu kus života a vaša manželka vždy stála po vašom boku v dobrom aj zlom. Aj teraz tu sedí pri nás a pozorne sleduje o čom sa rozprávame. Akými princípmi ste sa vo svojom manželstve riadili, čo vám pomáhalo dôjsť až do tejto chvíle?

Sme rôzne povahy. Ja vždy prízvukujem tým, ktorí sa chcú stať manželmi: „Dajte si pozor, lebo teraz sa máte radi, ale potom príde

vzťah, aby zo mňa ako z otca mali nejaký ošoh. Musím však priznať, že som bol vďačný za Perlu, že mi ju Pán Boh dal a že ona sa im viacej venovala. Mala na to dar i viac času ako ja. Pán nám dal milosť, že obaja synovia sa obrátili a stoja v zbore a jeho práci.

Po revolúcii v roku 1993 ste boli jedným zo zakladateľov Katedry evanjelikálnej teológie a misie na UMB v Bystrici. Ktoré cirkvi sa podieľali na jej vzniku? Akým spôsobom ste riešili teologické rozdiely?

Katedru založila cirkev apoštolská, bratská, baptistická a metodistická. V hlavnom učení sme boli zajedno a v ostatných veciach sme umožňovali povereným zástupcom cirkví, aby mohli do školy prichádzať a vyučovať svojich študentov o svojich špecifických hľadiskách.

Na bohoslužbách sa síce káže, ale ľudia Biblii nerozumejú.

obrátenia. Bolo ich asi 20 a keď sme sa vrátili domov, tak to malo tiež pokračovanie. Takže veľa ľudí prišlo k viere. Nezažil som v živote nič také krásne, ako toto. Len sme museli robiť mnoho opatrení, aby sa oheň zapaloval, ale nehasol. Tu bolo uložené aj jestvovanie celého zboru. „Príkladajte na oheň, lebo má tendenciu hasnúť!“

Svojho času ste pôsobili ako predseda Cirkvi bratskej na Slovensku. Ako vnímate vývoj našej samostatnej slovenskej vetvy v posledných rokoch? Máte pocit, že dostatočne rastie a zasahuje spoločnosť evanjeliom?

Pred pár rokmi sme mali na Slovensku asi 9 zborov a v Čechách okolo 25. Dnes majú oni okolo 70 a my 15. Ťažko mi je to posúdiť, len sa mi zdá, že ich pracovníci viacej dbajú na pravidlá Cirkvi bratskej a najmä na Pánov príkaz, aby sme získavali vo svete učeníkov. U nás, zdá sa, každý zbor má aj svoje vlastné pravidlá. Pritom je nám tak dobre v zboroch, že sme sa ohradili v uzavretom priestore. Nevieme sa priblížiť a otvoriť priateľom vo svete a slúžiť im tak, aby sme im

ten všedný život a zistíte, že máte rôzne povahy, rôzne záľuby, rôzne skúsenosti, rôzne ciele a budete to musieť dať dohromady.“ Ani pre nás to nebolo jednoduché. Nakoniec sme na to prišli, ale museli sme vynaložiť tiež energiu na to, aby sme jeden druhého pochopili. Ja, napríklad, veľa času strávim pri knihách. Tak moja manželka musela pochopiť, že som kazateľ, že som učiteľ, že nemôžem len tak hádzať zbožnými frázami, ale musím to zásadne poznať. Ja som musel pochopiť zasa jej záľuby, že má rada kvety, hory, rozhovory. Chodil som s ňou na výlety, robili sme túry. Nebolo mi to síce nepríjemné, aj ja som mal rád Tatry, avšak ona bola do nich zamilovaná. A ja som to musel pochopiť. Musel som jej v tom vyhovieť a ísť s ňou, a to aj v iných veciach.

Ako ste pri takej náročnej práci, naplňali svoju otcovskú úlohu pri dvoch synoch?

Pri mojej kazateľskej práci zvyčajne koniec a začiatok týždňa boli voľné, tak som sa snažil deťom venovať. Chodili sme do parku, v zime sme sa korčuľovali, lyžovali, v lete sme sa kúpali... Snažil som sa im byť priateľom a troška budovať náš

Katedra vznikla na štátnej univerzite Mateja Bela, to znamená, že sa do istej miery musela podriaďovať sekulárnym pravidlám a kontrole ministerstva. Keď sa spätne obzriete, nemáte pocit, že by bolo lepšie ísť cestou nezávislej biblickej školy alebo seminára? Nebola spolupráca so štátnou školou kontraproduktívna?

Nie! Využili sme takúto možnosť práve preto, že všetky tieto cirkvi mali svoje samostatné vzdelávacie inštitúcie, ale v Čechách. Po rozdelení štátu sme my o ne prišli. Pri formovaní katedry sme však mali dostatočné právomoci. Ak aj boli nejaké pravidlá, neboli duchovného rázu. Napríklad, zo začiatku bol problém, že katedra mohla byť akreditovaná iba vtedy, ak sme mali pedagóga s titulom doktor, potom docent a profesor. Ja som bol nútený si urobiť kvôli tomu docentúru, aby som naplnil túto požiadavku. Neskôr ma Ondrej Lupták povzbudzoval, aby som si urobil aj profesúru, ale zo zdravotných dôvodov už to nebolo možné.

Plynie študentom nejaká výhoda z toho, že katedra patrí pod pedagogickú fakultu?

KETM (Dnes Katedra teológie a katechetiky) je pre nás výhod-

ná aj preto, lebo študenti zároveň s teologickým vzdelaním získavajú vysokoškolské vzdelanie bakalárske či magisterské, a tak môžu teológiu skombinovať aj s predmetmi z iných katedrií a môžu potom učiť na gymnáziu náboženstvo, ale aj iný predmet, napr. angličtinu, dejiny atď., čo im rozširuje možnosti zamestnania.

V Cirkvi bratskej sa dlhé roky používal Roháčkov preklad Biblie. Neskôr sa však rozhodlo o vydaní ekumenického prekladu, kde ste vy boli v skupine prekladateľov. Ako to fungovalo? Môžete nám k tomu niečo viac povedať?

Roháčkov preklad je presný, lebo je doslovný, ale už nie celkom blízky dnešnému človeku. Ekumenický preklad mal byť pre súčasného človeka. Ja som bol v skupine pre preklad Novej zmluvy a tam som preložil evanjelium Matúša. Ale potom nebolo dost' pracovníkov v starozmluvnej skupine, tak ma preradili tam. Fungovalo to tak, že sme sa stretli raz za mesiac a prebrali sme tam za tri dni asi 3–4 kapitoly. Mne sa to nepáčilo, lebo som vypočítal, že pri takom tempe to bude trvať možno 30 rokov. Navrhol som im určitý spôsob, ktorý však neprijali, a tak som z celého projektu odstúpil. Keď oni iným spôsobom predsa Bibliu preložili, tak som im pri vydaní poslal aspoň revíziu. Na rozdiel od českého prekladu vidím na slovenskom chybu v tom, že nie sú tam odvolacie verše a úvody do jednotlivých kníh: kedy vznikli, za akých okolností a pod.

Brat Fazekaš, vy ste mali vždy veľmi dobrý vzťah k mladým ľuďom. Dokonca, ešte nedávno vás pozvali mladí medzi seba ako rečníka na mládežnícku konferenciu. Aké sú vaše skúsenosti, čo by ste poradili kazateľom a ďalším služobníkmi, ako by mali pochytiť mladých ľudí?

Keď som prišiel na svoj prvý zbor do Prešova, našiel som ho trochu rozhádaný. Tak som začal s mládežou. Býval som v Bardejove a tam sme chodievali často von, do lesa, k rieke. V zime sme sa korčuľovali, v lete kúpali. Pravdaže, vtedajšia

staršia generácia mi to zazlievala, že je to „telesné a hriechne“, ale mládež ma „zjedla“. A cez mládež sa mi potom podarilo znova stmeliť celý zbor. A zdá sa, že tu je cesta aj pre dnešných vedúcich, aby sa mládeži venovali. Vyplatí sa to! Venovať sa mládeži neznamená len venovať sa im duchovne, ale aj im rozumieť. Čiže, ľudia, ktorí sa chcú mládeži venovať, by mali byť, napríklad, aj športovci, hudobníci, turisti a pod. Služba mládeži musí byť prispôsobená ich chápaniu. Ja som už z toho teraz vypadol, lebo tomu sa musí vynaložiť veľa úsilia, ktoré ja už neovládám.

Je zjavné, že aj napriek vysokému veku ste pomerne fyzicky ale predovšetkým psychicky mimoriadne fit. Ako to robíte?

Ráno vstávam po piatej a po sprchovaní studenou vodou idem na prechádzku, ktorú si zopakujem aj večer. Robím ju v rýchлом tempe a s pohybom nielen nôh, ale aj rúk. Trvá mi to tak 30–45 min. Už 70 rokov mám žalúdočnú chorobu, pre ktorú musím byť striedmy v jedle, čo je iste tiež príčinou toho, že žijem už 83 rokov. Za veľmi dôležité považujem nestratiť kontakt s inými ľuďmi. V zbere máme seniorský klub. V nedeľu ráno sa stretávame na spoločných modlitbách, ktoré vediem. Zvyknem chodiť do seniorských domovov na návštevy a mal by som to ešte viac robiť.

Stále sa venujete písaniu kníh a štúdiu a dokonca ovládáte

internet. To vám určite tiež pomáha udržiavať sa mentálne sviežim.

To áno! Píšem svoj životopis (Pamäti). Mám vyše 30 denníkov a každý má asi 300 strán. Až 3 roky mi trvalo, kým som z tých denníkov povypisoval dôležité veci. Ale v týchto dňoch som to už zakončil. Napísal som tiež svoje biblické poznanie (*Panstvo Boha a človeka v Písme*), ale na tom musím ešte nejaký mesiac popracovať. Vydanie nechám svojim synom. Aj tak som vydal vyše 20 kníh, z ktorých ešte niektoré možno dostať na KETM v Bystrici.

Brat Fazekaš, čo by ste na záver chceli odkázať čitateľom Dialógu?

Za posledných 80 rokov sme prežili niekoľko etáp, ktoré boli inšpirované ľudským sebeckvom. Najprv sme prežili Hitlerov nacizmus, ktorý diktoval nadradenosť nemeckej rasy. Potom prišiel Stalinov komunizmus a začala panovať robotnícka trieda – *klasa*. V dnešnej dobe sú „peniaze až na prvom mieste“ a teda diktuje kapitalistická *kasa*. – Čo proti tomu postaviť? „Neprídeme tam, kde chceme, ale kde zastane vlak, do ktorého sme nasadli.“ A vlak, ktorý vedie k šťastiu, je to, že s Ježišom stratíme život pre druhého! *Rasa, klasa, kasa – spása!* Prijat' spasenie v Kristovej krvi a ku krížu viesť druhých svojou obetavou službou – tak privedieme druhých k šťastiu a nájdeme naplnené šťastie aj my! ■

S kazateľom-misionárom Jirkom Dohnalom, ktorý pôsobí v Chorvátsku na Istrii v mestečku Rovinj (s manželkou Kateřinou boli hosťami vianočného Dialógu) sme sa dohodli, že budeme prostredníctvom Dialógu v stálom spojení, presnejšie povedané – budeme v spojení tak, že on bude pravidelne písať svoje postrehy a zážitky zo svojho misijného (celoživotného) pobytu v Chorvátsku a my ich budeme uverejňovať. My budeme posilať aspoň v elektronickej podobe náš časopis. Tak sa my dozvieme čo-to o živote veriacich v Rovinji, o čom rozmýšľajú, čo robia a oni sa niečo dozvedia o nás.

POZDRAV Z CHORVÁTKA

JIŘÍ DOHNAL
(Kazateľ-misionár, pôsobí v zbore Letničnej evanjelíkálnej cirkvi v Rovinji, ktorý založil.)

JAK NESNADNÉ JE UVĚŘIT...

Seděl jsem tuhle v supermarketu na nějaké lavičce mezi regály, ne snad proto, že bych se kochal pohledem na to všechno zboží, ale spíše naopak. Z toho nepřeborného množství nabídek mi bylo slabo. Měl jsem koupit jednu prostou věc – holínky, a to bloudění džunglí nabídek, přehrabování a při tom srovnávání různých typů, barev, verzí a výrobců jsem znaven klesl na lavičku poblíž. Pozoroval jsem lidi kolem sebe, jak křepčí mezi všemi těmi regály, skoro jako by tančili a přemýšlel o dnešní době. O tom jak je pro nás křesťany nesnadné uvěřit, že mnoho z toho, co se jeví jako nezbytné, je ve skutečnosti nepodstatné, či dokonce zbytečné. Na vytváření tohoto klamu je postaven celý průmysl, móda, společenské konvence a veřejný život. Těžce pracujeme, abychom si mohli pořizovat zbytečnosti a luxus a sami sobě nalháváme, že jsou to nezbytné věci, které nám umožní lépe žít, a přitom se pozvolna a nepozorovatelně z našeho života stává neustálá honba za nepodstatným a často i zbytečným. Se stejným postojem pak přistupujeme k pastorům

a vedoucím – očekáváme luxusní službu, která nám má pomoci lépe žít, ale ve skutečnosti chceme radu jak to udělat, abychom se při té naší modlářské honbě za luxusem tolik neudýchali, neonemocněli a aby se nám při tom nerozpadlo manželství, či aby si naše děti nezačaly píchat drogy a pokud už začali, tak aby si je píchat přestaly a abychom sami neměli špatný pocit ze svého duchovního života.

ŽENEME SE ZA TÍM,

CO MÁ NÁŠ ŽIVOT USNADNIT

A NÁŠ ŽIVOT SE STÁVÁ ČÍM DÁL VÍC

NESNESITELNĚ VYČERPÁVJÍCÍ.

A to co by mělo představovat v našem životě ten „*pokoj převyšující všeliký lidský rozum*“ je často ve skutečnosti jen otupělost, nebo prázdnota vzešlá z našeho nerozumů. Kolik z nás dnes znepokojuje myšlenka, že nesplníme, co od nás Bůh očekává? Kolik z nás se dnes trápí neschopností zachovat si duchovní obecenství, sílu, hloubku a udržovat si dostatečně zásadové postoje a touhy? Tato doba čím dál víc produkuje takovéto

otupělé, přetížené a vyčerpané lidi. A ačkoli nás – věřící, apoštol Pavel nabádá, abychom se „nepřipodobňovali tomuto věku“ jinak nepoznáme, co je Boží vůle, co je dobré, přijatelné a dokonalé (Řím 12, 2), přesto se této době, „tomuto věku“ někteří z nás právě takto připodobňují, a právě takto mívají Boží vůli ve svém životě. Pak přicházíme do kostela a jediné, co nás probere z naší otupělosti je výjimečný, „nadstandardní“ duchovní zážitek. Zážitky, to je to co chceme. Sedíme v kostelní lavici s podobným postojem jako v křesle u televize. Naše mysl je unavená, líná, přesycená všelijakým brakem. Nechceme a ani nejsme schopni moc přemýšlet nad kázaným slovem. Chceme prožitek, vzrušení, zážitek... Náš běžný život je plný pozemskosti, přízemnosti, chasou, stresu a do kostela chodíme v očekávání, že pokud je kazatel dost dobrý, pozdvihne nás až do nebe. Máme za to, že je to jeho zodpovědnost a poslání. Platíme si ho přece proto, aby nás duchovně „pobavil.“ A pak mudrujeme o pomazaném

o co více to platí dnes. Boj který v mém životě probíhá mezi tělem a Duchem, přesně odráží boj mezi Božím světem a tímto světem. Nevychované a panovačné tělo neustále a vytrvale žádá přesný opak toho, co chce Duch. Neexistují tu žádné společné zájmy, žádná možnost dohody či jednoty. Tělo v tomto smyslu a Duch jsou dva naprosto nesmiřitelné a nepřátelské světy. Duch chce lahodit Bohu a tělo lidské soběstřednosti. Není náhodou, že Pavel nabádá v předchozím verši k tomu, abychom vydávali své tělo Bohu v oběť živou, čímž se myslí naše rozumná služba. To je totiž jediný způsob jak své tělo převychovat v poslušné „oslátko“ které nás bezpečně doveze až do nebeského Jeruzaléma. Tělo lne k tomuto světu a vtahuje nás do něj, do jeho zájmů, jeho cílů, do jeho životního stylu. Snaží se propašovat do našeho ducha světský řebříček hodnot, světský způsob myšlení a jednání. Takto se stáváme podobní tomuto světu, a takto se stáváme jeho součástí, a takto pak sdílíme i jeho osud. A čas-

Tornádo nad Rovinjom

a nepomazaném kázání či kazateli. Přitom sami máme uši a neslyšíme, máme oči a nevidíme, máme nos a necítíme, podobně jako ty naše pozemské moderní modly. Tvrdíme, že když Pán promluví, tak to není možné přeslechnout a pravý opak je v našich životech pravdou. Žijeme v otroctví diktátorských požadavků neustálého rozmachu a úspěšnosti a náš robotou obtížený duch způsobuje, že neslyšíme slova Boží i kdyby je říkal sám Mojžíš. Nenasloucháme jim v týdnu, nevcíváme v tom svou mysl, nežijeme v duchovní kázni, jak pak můžeme slyšet hlas Páně v „běžném“ kázání? TENTO TLAK NA KAZATELE, ABY PODÁVAL VŽDY VÝJIMEČNÝ VÝKON, ABY KÁZAL POKAŽDÉ VÝJIMEČNÉ KÁZÁNÍ, JE VE SKUTEČNOSTI NÁROK ZLENIVĚLÉHO A TUPÉHO KŘEŠTANA 21. STOLETÍ.

Co se to děje s tímto světem? Co se to děje s mým světem? Pavel napsal to zmíněné: „nepřipodobňujte se této době“ před 2-tisíc lety. Byli-li už tehdy křesťané vystaveni tlaku okolního světa, přijmout jeho podobu

to si to začneme uvědomovat až příliš pozdě. Teprve až když se tento svět začne otrásat a nám se začínají hroutit naše pozemské opory a jistůtky, se ptáme, kde je ten pokoj, který převyšuje všeliký lidský rozum? Zdá se nám, že mít v takovýchto chvílích pokoj by byl právě nerozum. Něco zcela nepřírozeného. To je pravda jen pokud za přirozené považujeme to, co vidíme v tomto světě. Pokud jsme ale postavili základní jistoty našeho života ve věčnosti, pak nebudeme udiveni, ani zaskočení, natož rozhořčení nevyhnutelnými otřesy pomíjivého světa. Je-li náš poklad mimo tento zkáze poddán svět, pak ani našim srdcem neotřese žádné zemětřesení.

Je načase vytáhnout všechny kotvy a hodit je do nebe. Je načase napnout všechny síly a vytrhnout své vlastní kořeny a kořínky ze Země, ve které bláhově pátrají po ztraceném ráji a vkořenit se do Krista a jen do Krista.

P.S. A ty holínky jsem nakonec nekoupil :-)

V téme sme použili ilustračné foto z konferencií CB v Levi-
ciach (2010) a v Bratislave (2011), archív Dialóg.

Otázkou „Čo je kázanie“ vstupujeme, ako amatéri, na pôdu profesionálov. Samozrejme. Kázanie je doménou kazateľov, ktorí poslucháčom ponúkajú svoje „produkty“. Možno nie všetci za kazateľnicami si uvedomujú, že svoju produkciu prezentujú, ako ostatní zamestnanci, na trhovisku. Poslucháč má tak výsostné právo vyberať, posudzovať, kúpiť či nekúpiť. Poslucháč si súčasne uvedomuje, že práve preto, že je to tak, je práca kazateľa mimoriadne zložitá a zodpovedná. Táto veta platí samozrejme o všetkých mentálnych produktoch. So slovami v kostoloch je to navyše ešte o tom, že nimi orátori chcú ovplyvňovať dušu poslucháča. Poslucháč si však vyberá. Už vie, že kázanie, ako produkt ľudskej mysle, môže byť rôzne. Je evanjelizačné, tematické, vyučujúce, výkladové, systematické, príležitostné a všelijaké iné. Ktoré zo všetkých možných je presne to, čo smädná duša človeka potrebuje? Existujú kritériá kvality kázania Božieho slova? A vôbec:

Čo presne kázanie je?

Možno treba začať definovaním slova kazateľ. Kto je kazateľ? Je rozsievateľ semena? Je vyslancom Boha na zemi? Je služobníkom pre poslucháčov? Je pastierom stáda? Je jednoducho pracovníkom, ktorý sa za svoju prácu nehanbí? (2Tim 2, 15). Asi je všetkým tým. Navyše, má kvalifikáciu, je vzdelaným teológom, vykladačom Biblie. Všetkými týmito otázkami chceme osloviť najmä tých, ktorí sa rozhodli pre vznešené povolania – kázať evanjelium. Prinášať dobrú zvesť o spáse duše popleteného človeka. Otázkami vstupujeme, ako poslucháči, do dialógu so všetkými, ktorí nedeľu čo nedeľu vychádzajú se-bavedome na pódium. John Stott vo svojej knihe *I believe in Preaching* (Verím v kázanie) pripomína, že o technike kázania existuje množstvo kníh. „Sám som prečítal asi sto kníh o homiletike, komunikácii a o príbuzných témach“ – hovorí. Nazdávam sa, že naši kazatelia podobnú literatúru z poličiek svojej knižnice občas taktiež vyťahnú. Sme zvedaví ako sa vo svojej profesii zdokonaľujú.

Ako úvod do ožehavej témy predkladáme našim čitateľom tri články (skrátene) o výkladovom kázaní. Očakávame reakciu tak kazateľov, ako aj poslucháčov kázní.

Štefan Markuš

So súhlasom redakcie Zápas o duši články skrátil a redakčne upravil ŠTEFAN MARKUŠ.

CO SE STALO S VÝKLADOVÝM KÁZANÍM?

MAAT WAYMEYER

V září roku 1982, více než deset let před vznikem internetu, uvedl žurnalista Allen Neuharth na trh noviny, které spustily revoluci ve světě tisku. To, co udělalo z novin *USA Today* tak jedinečný produkt, byl jejich nový přístup a vzhled založený na dosud největším průzkumu trhu v oblasti denního tisku. Studium preferencí a averzí mezi čtenáři umožnilo Neuharthovi nabízet zprávy takovým způsobem, který vyhovoval přáním potenciálního čtenářstva.

Ve svém průzkumu Neuharth zjistil, že lidé dávají přednost spoustě barev, velkému počtu obrázků a množství grafiky. Chtěli krátké, čtivé články, které nepokračují na další stránce. Vyžadovali méně mezinárodních zpráv a více příběhů s lidským rozměrem. Zkrátka si žádali něco, co jim připomíná více televizi než noviny. A tak jim to splnil. Ačkoliv se kritici začali vyjadřovat o *USA Today* jako o „nezdravé stravě žurnalistiky“, co se týče nákladu, měl výsledný produkt úžasný úspěch.

Naneštěstí mnoho současných křesťanských sborů zvolilo podobný přístup ke koncepci bohoslužeb. Ukazuje se, že lidé dávají přednost scénkám před vyučováním, povzbuzování před kázáním, dialogu před hlásáním.

**CHTĚJÍ KRÁTKÁ, JEDNODUCHÁ KÁZÁNÍ,
KTERÁ NEJDOU MOC DO HLOUBKY
A NEZAMĚRÚJÍ SE PŘÍLIŠ NA BOHA,
KTERÝ BY PAK UBÍRAL PROSTOR MĚMU JÁ.**

Stručně řečeno, chtějí něco, co jim připomíná nedělní vydání *USA Today*. A přesně to také dostávají.

V praxi jsou základní prvky biblické bohoslužby často rozmělnovány, pokud nejsou úplně potlačeny. Jednou z nejčastějších obětí takových kompromisů je poctivé hlásání Božího slova. Z tohoto důvodu je čím dál složitější najít sbor oddaný výkladovému kázání Písma. Jak píše David Jackman:

„Zatímco jedna kazatelna zvítězila, jiná, zdá se, zahloubila. Ne nutně přímo do nitra hereze, ale od Bible, která byla odsunuta ze sedadla řidiče na sedadlo spolujezdce. Stala se užitečným společníkem – mapou, se kterou se čas od času radíme, avšak směřování vozu ve skutečnosti neurčuje.“

Studie dvou set evangelikálních kázání odhalila, že ve více než polovině těchto služeb slovem nevyčázely obsah ani koncepcí kázaného slova z biblického textu. T. David Gordon ve své knize *Why John Can't Preach* (Proč Jan nemůže kázat) odhaduje, že ze všech kázání, která za posledních 25 let slyšel, jich méně než 10 procent bylo prokazatelně založeno na biblickém textu. Ostatní kázání byla, naopak, podle všeho pronášena jen na základě autority samotného kazatele.

Bible byla nepochybně přesunuta na sedadlo spolujezdce, a to až v příliš velkém počtu sborů.

Cílem výkladového kázání je naproti tomu dostat se zpět ke Knize – pozvednout autoritu Písma hlásáním poselství samotného Boha. Kazatel, který vykládá Slovo, byl shůry zmocněn stát před lidmi a s autoritou prohlašovat: „Tak praví Hospodin!“ Je v pravém slova smyslu Hospodinovými ústy, která byla povolána hlásat Boží výroky (1 Pt 4, 11). Těm, kdo věří, že závažnost výkladového kázání je věcí dávné minulosti, to nejspíše připadá naivní. Ale pro ty, kdo berou biblické nařízení „hlásej slovo“ (2 Tm 4, 2) vážně, je to jediná volba, která stojí za zamyšlení.

Záměr tohoto článku je velmi jednoduchý – objasnit podstatu výkladového kázání a vysvětlit, proč je tak důležité pro budoucnost církve. Není to návod, jak si připravit poselství, ani jak kázat, ale spíše výzva k tomu,

**ABY AUTORITA PÍSMY BYLA ZA KAZATELNOU
ZNOVU VYZDVIŽENA.**

Toužíme nejen posílit a povzbudit ty, kdo jsou věrní hlásání Božího slova, ale také zpochybnit jednání těch, kdo možná vyměnili hlásání za něco jiného. Konec konců, nezdravá strava je relativně neškodná, pokud jde o čtení novin. Ne však, když se jedná o sycení duše.

Al Mohler ve své knize *He Is Not Silent* (On nemlčí) pokládá provokativní otázku: „Pokud byste si náhodně vybrali evangelikální sbor a docházeli tam na nedělní bohoslužby, jaká je pravděpodobnost, že tam uslyšíte poctivé výkladové kázání, takové, které čerpá myšlenky a koncepty z biblického textu?“ Ve většině společenství by poměr nebyl příliš dobrý. Jak řekl Steven Lawson: „Co se týče řádného biblického kázání, přišla bída na kozáka.“

V očích mnoha křesťanů již není výkladové kázání důležité jednoduše proto, že selhává jeho schopnost jakkoliv se smysluplně napojit na průměrného člověka soudobé kultury. Tato kritika není samozřejmě nová. V roce 1928 napsal prominentní liberální baptistický služebník Harry Emerson Fosdick pro *Harper's Magazine* článek s názvem „Co se stalo s kázáním?“ V článku Fosdick píše:

„Mnoho kazatelů má ve zvyku se pohroužit do toho, co nazývají výkladovým kázáním. Vezmou oddíl z Písma a domnívají se, že lidé, kteří přišli ráno do sboru, jsou hluboce zaujati jejím významem. Svou půlhodinu, nebo i déle, stráví výkladem historického pozadí verše nebo kapitoly a na konci zahrnou posluchače několika s tím souvisejícími praktickými aplikacemi. Může existovat ještě jiný způsob, který by s větší jistotou vedl k nudě a marnosti? Pro toho, kdo si to vážně myslí, podotýkám, že ve skutečnosti jen jeden ze sta shromážděných má zájem o to, co měli Mojžíš, Izajáš, Pavel nebo Jan v těch zvláštních verších na mysli, jeden ze sta přijde do sboru s hlubokým zaujetím. Nikdo jiný, kdo veřejně promlouvá, nepředpokládá, že hlavním zájmem lidí je smysl slov vyřčených před dvěma tisíci lety.“

Fosdick zemřel v roce 1969, ale jeho názor na výkladové kázání je stále živý. Mnozí na něj dosud nahlížejí jako na ztělesnění nudy a marnosti. Mnozí nadále trva-

jí na tom, že je neslučitelné s hlavními zájmy průměrného člověka ve shromáždění. Mnozí stále věří, že je určeno k neúspěchu, protože neudrželo krok s vyvíjejícími se potřebami současné kultury.

Podle Mohlera lze rychlý úpadek výkladového kázání zařadit mezi největší problémy, které se objevily během několika posledních desetiletí.

Velký počet vlivných hlasů v rámci evangelikálního světa se nechává slyšet, že doba výkladového kázání je pryč. Na jeho místo teď někteří ze soudobých kazatelů postavili kázání úmyslně koncipovaná tak, aby zasáhla světská nebo povrchní shromáždění. Jejich poselství nemají nic společného s kázáním biblického textu, a tak se vyhýbají i možnosti nepříjemné konfrontace s biblickou pravdou.

Různé alternativy k výkladovému kázání mohou opravdu oslovit masy a naplnit lavice, ale za jakou cenu? To nakonec ukáže čas. ■

VÝKLADOVÉ KÁZÁNÍ – MÁ VŮBEC NĚJAKÉ OPODSTATNĚNÍ?

JAROSLAV KERNAL

Kázání v současnosti prochází světovou krizí. Není to příliš populární prostředek komunikace. Je nahrazováno mnoha jinými, zábavnějšími a atraktivnějšími formami. Přesto kázání stále zůstává Bohem přikázanou formou komunikace evangelia. Podíváme se na výkladové kázání, na jeho místo v životě církve, na jeho opodstatnění. Existuje nějaký mandát pro to, abychom v církvi používali právě výkladové kázání?

Z historie kázání a forem kázání

V historii církve i Božího lidu ve Starém zákoně vidíme celou řadu forem kázání. Jedná se o dva druhy kázání – „příležitostné“ a „systematické“.

Příležitostné kázání

Tento typ kázání nacházíme často v prorockých knihách. Proroci povstávali a puzeni Duchem Svatým reagovali na určité události v Božím lidu. Často je třeba reagovat na nějaké aktuální věci, které se vyskytnou, poskytnout věřícím vodítko do situací, které přicházejí. V současné době to může být krize, která zmítá celým světem a je povinností pastýřů, ukázat lidem, jak mají jednat, co mají dělat, na koho se obracet a v koho vkládat důvěru v čase takovéto krize.

Systematické kázání

Pravidelné kázání převážně stejné skupině posluchačů. Toto je například kázání apoštola Pavla ze Skutků 19. Takhle kázal celé dva roky, „takže všichni obyvatelé provincie Asie mohli slyšet Slovo Páně“ (Sk 19, 10). Když se později apoštol Pavel setkal se staršími církve v Efezu, tak jim připomíná, že svým kázáním obsáhl „celou radu Boží“ (Sk 20, 26–27).

Další typy kázání jsou

rozdělené podle jejich obsahu. Mohou to být kázání při různých příležitostech. Jedná se o kázání tematické a kázání výkladové.

Tematické kázání

Tematické kázání má své pevné místo v církvi. Krásným příkladem může být kázání Pána Ježíše Krista v horní místnosti po poslední večeři, kterou měl se svými učedníky. Záznam z tohoto kázání najdeme v Janově evangeliu, v kapitolách 13–16. Jestliže chceme kázat o nějakém tématu, tak musíme znát vše, co o tom Písmo učí. A v tom je nám velkou pomocí právě systematická teologie, která systematizuje a dává do vzájemných souvislostí všechno o daném předmětu z celého Písma.

Výkladové kázání

Výkladové kázání mělo své místo po celou historii Božího lidu. Dobrým příkladem je popis z knihy Nehemjáš (Neh 8, 1–8).

Všimněte si charakteristiky, která je uvedena v samotném textu: četli z knihy Božího zákona - tedy je

důležité, abychom při společných shromážděních nahlas četli Boží Slovo. Pro nevěřící lidi, kteří mohou přijít do církve, je to často jediná příležitost, kdy mohou slyšet nebo číst Boží Slovo. Dále vykládali Písmo - nezůstali pouze u čtení, ani nešli do jiných částí Písma, ale vykládali Písmo tak, že lid rozuměl tomu, co je psáno.

Ovšem tento typ kázání má také řadu odpůrců v církvi, jak si ukážeme za chvíli.

Definice výkladového kázání a její vysvětlení

Ačkoliv mnozí kazatelé prohlašují svá kázání za výkladová, často bývá pravdou opak. Situace v Božím lidu je natolik zoufalá, že kazatel dnes může, poté, co vystoupí za kazatelnu, říkat lidem v podstatě cokoliv. A to je velké pokušení každého kazatele a mnozí tomuto pokušení podléhají, takže se můžeme dozvědět mnoho o kazateli, o filmech, které viděl, knihách, které četl, můžeme slyšet politické komentáře, psychologické rozbory, vtipy a zábavné historky, atd.

Co to ale je výkladové kázání?

Výkladové kázání je sdělování biblické koncepce odvozené a přenesené skrze (historické, literární a gramatické) studium určitého oddílu Písma v jeho kontextu a její aplikace nejprve na osobu kazatele a potom na posluchače. (*H. W. Robinson, Biblická kázání, Biblos, 1993*).

Napohled trochu složitá definice, ale pojďme si jí trochu rozebrat a tím také přiblížit.

Základním stavebním kamenem Božího Slova jsou jednotlivá slova, protože slova jsou základními nositeli významu. Mohli bychom sice namítnout, že to jsou písmena, neboť Ježíš říká, že nepomine ani čárka ze zákona (L 16, 17), ale tomu třeba rozumět v kontextu, kdy čárka hebrejské abecedy, o níž zde Ježíš mluví je nositelem významu podobně jako některá česká slůvka - jako jsou předložky a spojky. V češtině jsou to slova neplnovýznamová, tzn., že se stávají nositeli plného významu teprve ve spojení s plnovýznamovým slovem.

Kdybychom to převedli na českou situaci, tak bychom interpretovali Ježíšova slova tak, že z Bible nelze odstranit ani předložku či spojku - každé slůvko má svůj význam a Bohem určené místo. Jako konzervativní evangelikální křesťané mluvíme o slovní inspiraci Bible. Tedy o tom, že Bůh inspiroval každé slovo, které se nachází v originálním textu Bible. Přesto to většinou nebude tak, že bychom vykládali jednotlivá slova - slovo za slovem.

Podívejme se na klasickou větu z NZ:

A on odhodil peníze v chrámě a utekl; šel a oběsil se. (Mt 27, 5)

Myslím, že nikdo z nás tento text nevezme jako hlavní myšlenku kázání, ale trochu odtáhne zoom a uvidí celý příběh Jidášovy zrady a teprve z tohoto příběhu bude brát hlavní myšlenku kázání. Použije myšlenku, která je zasazená do kontextu dalších myšlenek.

Toto je skutečný základ výkladového kázání. Když se nám podaří v našich kázáních předat tuto biblickou koncepci našim posluchačům a dovést je k aplikaci, tak máme velkou naději, že zde brzy budeme mít silné

věřící, kteří budou umět sami čerpat z Božího Slova. Duch Svatý je bude uvádět do veškeré pravdy, tak jak to Pán zaslíbil.

Samozřejmě, že Duch Svatý uvádí všechny věřící do pravdy, ale výkladové kázání je prostředkem, který může použít daleko mocněji a rozsáhleji než jiné druhy kázání.

Kvalitní výkladové kázání povede lidi k tomu, že uvidí tuto biblickou koncepci, která je vdechnutá Božím Duchem a protože ji kazatel ukáže přímo v textu, tak lidé, když přijdou domů, budou moci udělat úplně přesně totéž. A povede je to k větší touze znát Boží Slovo, studovat ho, zkoumat ho, čerpat z něj, rozumět mu v kontextu a uvádět ho do svého života.

Některé výhody výkladového kázání

1. Důraz na vlastní text

Výkladové kázání vychází z textu. Sděluje hlavní myšlenku textu v jeho kontextu. Výkladové kázání združňuje text Písma. Vychází z něj, staví na něm, vykládá ho a aplikuje ho. Učí to, co je možné nalézt v textu - nikoliv to, co tam není, což je velmi častý hřích kazatelů.

2. Aplikace, která vychází přímo z biblického textu

Toto je jedna z nejsilnějších stránek výkladového kázání, protože učí posluchače odvozovat jasné aplikace přímo z textu. Při tomto způsobu kázání je naprosto jasné, že autorita kazatele je daná přímo Božím Slovem a aplikace, které kazatel přináší, nejsou jeho výmysly nebo domněnky údajně založené na Písmu, ale zjevně vychází z textu Písma.

3. Systematický výklad textu

Výkladové kázání nemusí nutně znamenat, že budeme procházet celou biblickou knihou verš za veršem, kapitolu za kapitolou. Osobně jsem však přesvědčen, že to je ten nejlepší způsob, jak to můžeme dělat. Není však jediný. Můžeme vybrat každý týden jiný text z Písma, ale pokud chceme tento text vykládat, musíme se držet principů výkladového kázání.

4. Celá rada Boží

Když procházíme celými knihami Bible, můžeme mít jistotu, že zvěstujeme posluchačům celou radu Boží. Nemůžeme se totiž zabývat jenom svými oblíbenými tématy, ale musíme probírat celý text a každý text Písma. To ovšem může být také velká nevýhoda tohoto typu kázání.

Nevýhody výkladového kázání

1. Je to těžké a příliš náročné pro lidi.

Tento problém zjevně není problémem pouze našeho století, či naší generace. Totéž řešil i Komenský: „Kazatel by neměl dělat nic jiného než posluchačům Bibli Svatou slovy i skutky ve známou uvádět.“

2. S touto námitkou souvisí další - že výkladové kázání předpokládá a vyžaduje studium Bible. A to nejen od kazatele, ale také od posluchačů. A studium není nic jednoduchého. Bible přirovnává studium Bible k těžké práci (Př 2, 1-5).

3. S nutností studia Písma souvisí také další těžkost - držet se textu. Vykládáme-li text postupně, potom nutně dojdeme k místům, která bychom si nikdy ke kázání dobrovolně nevybrali. A potom musíme ►

v kontextu vysvětlit slova, která často používáme bez jejich kontextu. Nedá se uhnout a přeskočit něco nepopulárního. Na druhé straně je to ohromná výhoda a skutečný lék na to, co je v těchto časech populární.

Závěr

Reformátoři se zaobírali Písmem s takovou pílí a hloubkou, že nás to velmi zahanbuje. Martin Luther ve Wittenbergu zorganizoval vyučování prostřednictvím kázání takto: v neděli byla tři shromáždění: od pěti do šesti na Pavlovy listy, od devíti do deseti na evangelia, a odpoledne se pokračovalo v dopoledním tématu nebo se probíral katechismus (základy víry a teologie). V pondělí a v úterý byla kázání na témata z kate-

chismu, ve středu na Matoušovo evangelium, čtvrtky a pátky byly věnovány apoštolským listům a v sobotu večer se kázalo z Janova evangelia.

Jan Kalvín kázal v Ženevě v neděli dvakrát a každý druhý týden v pracovní dny každý večer. V týdnu se věnoval Starému zákonu a v neděli Novému zákonu nebo Žalmům. Jeho kázání zapisoval těsnopisem placený stenograf a potom je přepisoval zase zpět do běžného písma.

Jak naložíme s velikány církevních dějin? Myslím, že jedinou přijatelnou odpovědí musí být náš aktivní návrat k Písmu. Nejenom k jeho čtení, ale k jeho pečlivému studiu a výkladu. ■

PROČ JE BŮH OSLAVOVÁN PŘEDEVŠÍM VÝKLADOVÝM KÁZÁNÍM

JOHN PIPER

George Whitefield byl horlivým kazatelem. Díky jeho kazatelské činnosti Bůh vykonal mocné dílo spásy na obou stranách Atlantiku. Zastával názor, že při kázání je třeba Boží slovo předkládat s postojem srdce. Kázání není rozprava. Kázání není diskuse. Kázání není lehkovážné povídání o náboženských tématech. Kázání je ohlašování určitého poselství, které je prostoupeno jasným vědomím Boží velikosti, majestátu a svatosti. Námětem může být cokoli, ale vždy je třeba vidět je v zářivém světle Boží velikosti, majestátu a Jeho slova.

V minulém století patrně nejlépe ztělesňoval tuto představu Martyn Lloyd-Jones, který 30 let sloužil ve Westminster Chapel v Londýně. J. I. Packer jako 22-letý student v letech 1948–1949 slyšel Martyna Lloyd-Jonesa kázat každou neděli. Později řekl, že to pro něj bylo jako „elektrický šok...“, protože si uvědomoval Boha více, než při kázání kohokoli jiného“.

A právě po tom toužíme, pokud jde o dnešní dobu. Toužíme po tom, aby si Bůh vzbudil tisíce kazatelů nadšených pro Písmo, kteří budou plní Boží velikosti, majestátu a svatosti, jak je zjevována v evangeliu o Kristu, který byl ukřižován a vstal a který panuje s absolutní mocí a autoritou nad každým národem, armádou, nad každým falešným náboženstvím, nad každým teroristou, nad každým tajfunem, nad každou rakovinou buňkou a nad každou galaxií v celém vesmíru.

Bůh neustanovil Kristův kříž, ani nestvořil ohnivě jezero, aby tím poukázal, jak nevýznamná je Jeho sláva, nebo, aby tím svou slávu znevážil. Smrt Syna Božího a věčné zatracení nekajících lidí jasně svědčí o skutečnosti, že Bůh je nekonečně svatý a hřích je pro Něj nekonečnou urážkou, a proto je Boží zloba nekonečně spravedlivá a Jeho milost je nekonečně drahocenná, a náš krátký život vede buď k věčné radosti, nebo k věčnému utrpení. A jestliže tedy z našeho kázání nebudeme vidět, jak závažné jsou tyto skutečnosti, z čeho to pak bude poznatelné? Z pohádek? Z rozhlasu? Z televize? Z diskusních skupin?

Bůh plánoval ukřižování svého Syna (Zj 13, 8) i hrůzy pekla (Mt 25, 41), abychom při kázání měli k dispozici co nejjasnější důkazy toho, o jak závažné skutečnosti se jedná. Závažnost kázání spočívá v tom, že talár kazatele je zbrcen Ježíšovou krví a zároveň je i sežhnut pekelným plamenem. Je tragédií, že mnozí soudobí čelní evangelikální kazatelé zlehčují hrůznost kříže i pekla.

Kež by tedy nadcházející generace viděly, že svět nebere Boha dostatečně vážně. V církvi není přebytek povědomí o tom, jak závažná je skutečnost nebe, pekla, hříchu a spasení. Miliony lidí se baví až do úmoru u DVD přehrávačů, LCD televizorů, her v mobilních telefonech, zatímco mluvčí jistého vlivného světového náboženství píše otevřené dopisy do západních mass médií, v nichž uvádějí: „Předně vás voláme k islámu... k náboženství, kde se lidé těší ze všeho dobrého, k náboženství, které zakazuje vše špatné, pokud jde o naše ruce, jazyk a srdce. Je to náboženství dýchádo na cestě Alláhově, aby slovo Alláhovo a jeho náboženství byly vyvýšeny. (Citováno z publikace *The Islam/West Debate: Documents from a Global Debate on Terrorism, U. S. Policy and the Middle East, David Blankenhorn, First Things, březen 2006, č. 161, s. 71.*) V takovém světě tedy kážeme evangelium.

A je tedy naprosto nepochopitelné, že v tomto světě, který tolik znevažuje Krista a pošlapává lidskou duši, je tolik knih, seminářů, teologických škol a církevních

odborníků, kteří mají sklon říkat mladým pastorům cosi jako: „Neberte věci tak vážně“, „Vystupujte s vtipem“ „Lidi je třeba pobavit.“ Na to musím odpovědět otázkou: Kde pak ale je Ježíšův Duch?

Obraz Boží slávy

To, co je důležité u kázání, záleží na tom, jak vnímáme Boží velikost a slávu, jak se mají lidé k této slávě stavět a jak pro ni mají žít. Pokud jde o Biblii, od začátku do konce v ní nenacházíme nic zásadnějšího, než že Bůh má na mysli svoji slávu – Boží krásu, zář své dokonalosti. Kdykoli Bůh při svém zjevení dává najevo svůj cíl, jde stále o stejnou věc: ukázat svou vlastní slávu.

Proto má církev následující poslání: „*Vypravujte mezi národy o jeho slávě, mezi všemi lidmi o jeho divěch!*“ (Ž 96, 3)

Z celého biblického zjevení je zřejmé, že Bůh chce sám sebe dokonale znát, chce sám sebe nekonečně milovat a chce tento zážitek v co největší míře sdílet se svým lidem. Nad každým Božím skutkem by mohl být palcový titulek: „*Kvůli sobě, kvůli sobě samému to učiním, vždyť jak může být mé jméno znesvěcováno? Svou slávu jinému nedám*“ (Iz 48, 11). Věčný, neměnný, dokonalý Bůh se zná od věčnosti a miluje to, co zná. Od věčnosti zná svou krásu, která Mu činí potěšení. Nemá žádné potřeby, protože v Bohu není nic nedokonalého. Nemá žádné sklony ke zlu, protože nemá žádné nedostatky, které by jej mohly svádět k něčemu nesprávnému. Bůh stvořil svět proto, aby se mohl dělit o zážitek plynoucí z poznávání Jeho slávy a radosti z této slávy.

CHCE, ABYCHOM HO ZNALI
A TĚŠILI SE Z NĚJ TAK,
JAK ON ZNÁ SÁM SEBE
A JAK SE SÁM ZE SEBE RADUJE.

To je také hlavní význam Ježíšovy modlitby (J 17, 26), kde prosí Otce „*aby láska, kterou jsi mne miloval, byla v nich, i já abych byl v nich*“. A pokud se zeptáte, „Jak se Boží záměr sdílet se o tento zážitek vztahuje k Boží lásce,“ odpověď zní: Boží láska se projevuje právě v tom, že Božím záměrem je sdílet tento zážitek s námi. Když Jan říká, že Bůh je láska (1 J 4, 8), má tím na mysli, že Boží přirozeností je dělit se o radost ze své slávy, dokonce i když Ho to stojí život Jeho vlastního Syna. Když Ježíš zdůrazňoval svou roli v tom, jak nám dával poznat Boha a jak nám předával Boží radost, řekl dvě skutečnosti: „*Otce nikdo nezná, jen Syn a ten, komu by ho Syn chtěl zjevit*“ (Mt 11, 27). Ježíš nám dává možnost podílet se na Jeho poznání Boha a na tom, jak se sám z Boha těší.

Ve světě je to pak vidět nejen na společných bohoslužbách každou neděli dopoledne, ale především na změnách života lidí. Ježíš řekl: „Tak ať vaše světlo září před lidmi, aby uviděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci, který je v nebesích“ (Mt 5, 16). Světlo, které září skrze naše skutky a vede lidi k Bohu a nikoli k nám, pak poukazuje na Boží slávu, na to, jak je pro nás Bůh nesmírně cenný. A proto je třeba projevovat pravdu a hodnotu Boží slávy zcela zásadním, viditelným způsobem.

Jak lidé začínají vnímat tuto slávu a jsou jí proměňováni

Zásadní odpověď nám dává apoštol Pavel (2K 3, 18): „*A my všichni, spatřující s odhalenou tváří Pánovu slávu jako v zrcadle, jsme proměňováni v tíž obraz, od slávy k slávě, jako od Pána Ducha*.“ Pánovu slávu vidíme nejjasněji a nejzásadněji v evangeliu, a to natolik, že Pavel je označuje jako „*světlo evangelia slávy Krista*“. Evangelium je poselství zaznamenané slovy. Je zde určitý paradox – slyšíme slova a pak vidíme slávu. Proto Pavel říká, že Kristovu slávu vidíme nejen očima, ale také ji vnímáme ušima. „*Víra je tedy ze slyšení zvěsti a zvěst skrze slovo Kristovo*“ (Ř 10, 17).

Uvažujme, jak se to projevilo v životě proroka Samuela. „*V oněch dnech bylo Hospodinovo slovo vzácné a vidění nebylo obvyklé*“ (1S 3, 1) – podobně jako dnes, kdy lidé nevidí Boží slávu a netěší se z ní. Ale Bůh pak vzbudil nového proroka. „*Hospodin se nadále ukazoval v Sílu, neboť v Sílu se Hospodin zjevil Samuelovi Hospodinovým slovem*.“ (1S 3, 21) Bůh se zjevoval svým slovem. A právě tak i naši lidé uvidí Boží slávu a právě tak budou proměněni. Stanou se z nich lidé, kteří budou dávat dalším na vědomí Boží slávu.

Jasná výzva k jásání nad výkladem Božího slova

Boží slávu vidíme nejjasněji v evangeliu, jež je světu předáváno slovy – z toho tedy vyplývá, že je Božím záměrem, aby kazatelé slova evangelia vysvětlovali a radovali se z nich. A právě tomu říká nadšení (či jásání) nad výkladem Božího slova.

Záleží na každém slovu. Jedná se o výkladové kázání, protože na evangeliu je tolik skutečností, které přímo volají po výkladu (objasnění, vyjasnění, vysvětlení, otevření, zobrazení). Výklad textu je zásadní, protože evangelium je poselství, které k nám přichází prostřednictvím slov. A Bůh věci ustanovil tak, aby lidé viděli slávu Kristovu – „*Kristovo nevystižitelné bohatství*“ (Ef 3, 8) – ve slovech evangelia. K tomu jsme tedy povoláni: abychom otevírali jednotlivá slova, věty a odstavce Písma a mluvili o „slávě Krista, který je obrazem Božím“.

Běda nám, jestliže takové evangelium vykládáme bez radosti, bez nadšení a jásání nad pravdou, kterou vysvětlujeme. Když Pavel (2K 4, 5) říká: „*Neboť nehlásáme sami sebe, nýbrž Ježíše Krista, Pána, a sebe jako vaše otroky pro Ježíše*“, používá zde výraz *kerussomen* – hlásáme Krista jako Pána. Kazatel je „hlasatel“ (1Tm 2, 7), který musí lidem podat vysvětlení, pokud lidé poselství nerozumí. Ale hlasatel se od filozofa, písaře, opisovače a učitele liší v tom, že je hlasatelem zprávy – a v našem případě hlasatelem nekonečně dobré zprávy.

Pokud při kázání neprojevujeme nadšení – autentické nadšení, nadšení ze srdce – vypovídáme tím o hodnotě evangelia cosi chybného, mylného. Nepřipusíte, abyste nějakým fádňím tónem hlasu či výrazem tváře, nebo svým životem nějak dávali najevo, že evangelium třeba ani není tím evangeliem slávy Kristovy, jež nám přináší to největší uspokojení. ■

Preložil
Jan Janča

POĎME MEDITOVAŤ! ČI...?

TIBOR MÁHRİK

(Autor je kazateľom CB v Žiline.)

Nedávno sme v zbere na stretnutí nad Písmom narazili na zaujímavý problém, ktorý súvisel s meditáciou. Radost diskutovať! Spoločnosť ožila, padali argumenty, rodili sa úvahy a debata smerovala k vážnym otázkam. Je meditácia niečo, čo do života kresťana nepatrí? Alebo nás Biblia vedie k tomu, aby sme meditovali? Keďže je zjavné, že súčasná spoločnosť si osvojila slovo „meditácia“ a používa ho často a rôzne, dostalo sa do nášho slovníka nielen svetského ale aj kresťanského. Tým sa problém stáva oveľa zložitejší, než sa na prvý pohľad zdá. Pokúsme sa problém osvetliť, porozumieť a načrtnúť východiská.

V dnešnej reči je meditácia spojená s bežnou predstavou o tom, že človek pomocou nej dokáže rozvinúť svoje prirodzené a psychické dispozície tak, aby žil lepší, vyrovnanejší, prípadne duchovnejší život. Čo sa pod pojmom „meditácia“ zvyčajne skrýva? Môže ísť o relaxačné cvičenia, ezoterické koncepty vnímania reality alebo rôzne techniky, ktoré majú svoj pôvod vo východnej mystike. Zvyčajne ide o kontrolu dýchania, koncentráciu na predmety, opakovanie mantry, rôzne telesné cvičenia, počúvanie relaxačnej hudby, aromaterapiu a pod., ktorých cieľom je vyprázdniť svoju myseľ a odstrániť všetky rušivé momenty tak, aby sa človek dostal do stavu zmeneného vedomia, v ktorom prežíva harmóniu so svetom, prípadne, aby sa odstránili príčiny bolesti, sklamania a únavy. Znalci upozorňujú na mimoriadne riziká s ohľadom na psychické zdravie toho, kto praktizuje napríklad transcendentálnu meditáciu. Vyprázdnenie mysle človeka môže byť totiž naozaj nebezpečné. Tu je niekde príčina názorov, aby sme radšej slovo „meditovať“ ani nepoužívali. Dôvodom je znepokojenie, aby sa takéto veci nespájali s kresťanskou spiritualitou¹. Máme slovo „meditovať“ preto úplne vypustiť zo svojho slovníka? Alebo radšej ho používať, ale s opatrnosťou?

Meditácia a Biblia

Ale, ako je to s meditáciou podľa Biblie? Zaujímavé je, že v Roháčkovom preklade Písma slovo „meditácia“ nenájdeme. Ani v evanjelickom preklade. Slovenčina má na vyjadrenie zmyslu pôvodného textu dostatok iných vhodných slov: rozmýšľať, premýšľať, rozjímať. V niektorých anglických, talianskych či španielskych prekladoch však „meditácia“ je a to môže byť máťúce pre diskutérov na túto tému. Ako to teda je? Učí predsa len Biblia meditovať, ale Roháček i evanjelici nám to zatajili? Alebo je tu nedorozumenie? Pôvod slova *meditation* v angličtine je odvodený z latinského *meditari*, čo znamená myslieť, kontemplovať, navrhovať, predstavovať si. Angličania môžu meditovať, ale Slováci nie? Preklady Písma sú rôzne. Jazyk, do ktorého sa Biblia prekladá, vždy odráža kultúru svojej doby a vyspelosť súčasného jazyka. Jazyk sa však vyvíja. Niektoré jazyky napríklad vôbec nepoznajú slovo „nádej“. Prekladatelia sa vážne musia popasovať s tým, aby „rozmer nádeje evanjelia“ sprostredkovali ľuďom, ktorí slovo nádej nemajú. O to tu ide. O porozumenie Božích vecí. V sta-

rozmluvných textoch nájdeme hebrejský výraz *hágách* (25x). Má onomatopoický charakter (zvukomalebný) a znamená stonať, hovoriť, vzdychať, dumať, trúchliť. V novozmluvných textoch je zase grécky výraz *melétáo*, čo znamená starať sa „o“, uskutočňovať, zamýšľať sa, predstavovať si, pridať sa „k“, byť vytrvalý „v“ a pod. Pri preklade Latinskej Vulgáty sa *hágalmelētē* preložilo *meditatio*. Vďaka mníchovi Guigo II. sa rozšírila „meditácia“ ako koncept postupného poznávania.² Niektoré preklady Písma preto slovo „meditácia“ obsahujú. Naše preklady nie.

Písmo Písmom

S etymológiou tu však nevystačíme, musíme sa pozrieť do samotného Písma a kontextu, v ktorom sa tieto slová nachádzajú. Prečo? Vysvetlím na slove „blázon“, ktoré v Ž 53, 2 určite neznamená psychickú diagnózu zo súčasnej psychiatrie, ani pejoratívny titul z vášnivej diskusie v štýle dnešnej (pseudo)kultúry... To isté slovo v rozličnom kontexte môže mať úplne odlišné významy. Preto opäť musíme pozrieť na kontext, v ktorom sú tieto slová (*hágách* a *melétáo*) použité v Písme. V skutočnosti nejde ani tak o „slovo“ ako o obsah a význam, ktorý nesie. Ten sa dozvieme z kontextu. Písmo sa musí vykladať Písmom.

V Biblii „meditácia“ zvyčajne súvisí s reflektívnym premýšľaním nad špecifickým predmetom, resp. subjektom, aby sme rozlíšili význam, zmysel vecí, alebo objavili plán, prípadne premysleli akciu, ktorá z poznania vyplýva, pričom Boží majestáť a Jeho nárok na život človeka je vždy „na pozadí“. Celkový koncept takto chápanej „meditácie“ je v zásadnom rozpore nielen s východiskovým bodom „východnej“ meditácie, ale aj s jej cieľom. Východiskom preto, že podľa Písma človek v sebe nemá tajomnú moc alebo energiu, ktorú by mal prebudiť, ako to učí východná mystika. Nemá sa ani vnútorne „vyprázdňovať“, ale má sa pokorovať. Človek je závislý na Božej milosti. Nemá prostriedky „dosiahnuť“ na Boha alebo „priblížiť“ sa k Nemu. Ak sa tak stane, tak je to len pre dielo Pána Ježiša Krista, nie pre „spiacie dobro“ alebo „osvietenú prázdnotu“ v nás. Pri východnej meditácii je cieľom vyprázdniť myseľ človeka. Biblická „meditácia“ je úsilie „vyčistiť myseľ“ človeka od zlých myšlienok, aby bola „naplnená“ dobrými vecami podľa inšpirovaného slova Písma. Východný koncept podčiarkuje potrebu „oddeliť“ sa

od sveta, v ktorom žijeme. Zabudnúť na problémy, uniknúť z ohniska vedomia svojho života a strácať sa vo vševedomí, splynúť s harmóniou univerza. Biblický koncept smeruje k oddeleniu sa od hodnôt sveta³, jeho priorit a spôsobov a vedomému pripojeniu k živému Bohu skrze Krista, s Kristom a v Kristovi, aby sme tu, na svete, žili život viery, ktorý je službou svetu, ale smeruje „mimo“ svet.⁴ Aj preto je „biblická meditácia“ vždy orientovaná na niečo konkrétne a vedomé. Zvyčajne ide o Božie slovo, o Božie činy, Božie diela, úlohy od Boha, poverenie od Boha, Jeho plány a „moje“ miesta v nich.

Meditácia

Pri podrobnejšom skúmaní použitia *hágách* a *melétáo* môžeme určiť tieto základne oblasti legitímnych aktivít, ktoré tvoria zmysel a podstatu meditácie, ak už máme použiť práve toto slovo. Predmetom meditácie môže byť *uctievanie*, keď sa zameriavame na Pána Boha a Jeho diela (Ž 27, 4; 77, 12). Takéto uctievanie má mať pevné miesto v živote viery. To znamená, že máme vyzdvihovať (považovať) duchovný svet nad materiálny, usilovať sa viac o „byť“ ako „konať“, pretože to, kto som, je dôležitejšie ako to, čo robím. Iným predmetom meditácie môžu byť Božie *inštrukcie* (Ž 49, 3; 119, 27, 97n). Skutočné porozumenie (navonok) vyjadrené v čine má svoj základ v uchopení pravdy v srdci, teda v mysli (vnútri) človeka.⁵ Tak človek opúšťajúc svoje názory a pravdy, prijíma nové, Božie. Tie sa vzápätí majú prejavovať viditeľne, teda v slove alebo v čine.⁶ Ďalšou možnosťou je *motivácia* a *povzbudenie*, kedy nás Boh inšpiruje a zmocňuje do služby, povzbudzuje vydržať v práci, do ktorej nás povolal (Joz 1, 7–8). Iným predmetom meditácie môže byť *transformácia*, premena niečoho v našom živote (Ž 4, 4; 19, 14; 119, 15; Rim 12, 2; Kol 3, 1n). To môže byť zápas s hriechom. Alebo víťazné rozhodnutie vecí zmeniť. Tajomná premena v duši človeka. Boh ju môže urobiť počas modlitby, ale aj vo vlaku či v kostole.

Biblické meditácie môžu byť na jednej strane v určenom čase a na určenom mieste, ale na druhej strane sa dejú vždy a všade, majú trvať neustále.⁷ Zahŕňajú nielen myseľ, ale i konanie dobra.⁸ Biblická meditácia sa teda neohraničuje len na „meditačné stretnutie“, alebo ponáranie do príjemnej hudby..., ale Boh má nárok na človeka 24 hodín denne, 7-krát v týždni... V biblickej meditácii nejde ani tak o to „ponárať sa do Slova“, ale skôr ponárať Božie slovo „do seba“. Vedieť ho prijímať, osvojovať si ho, privlastniť si ho, dať mu taký priestor v svojom živote, aby sa – ak je to možné – viditeľne prejavilo. Ako je vidieť, tradičné slovenské „rozmyšľať“ alebo „rozjímať“ sa zdá byť oveľa vhodnejšie na komunikovanie biblickej zvesti dnešnému človekovi, než slovo „meditovať“. Ako však komunikovať evanjelium niekomu, kto nevie „rozmyšľať“ ale zato rád „medituje“?

To isté nie je to isté

Ak teda s niekým hovoríme o Božích veciach, o duchovnom svete, nestačí len náš dobrý úmysel a poznanie, ale dôležitý je aj svet toho druhého človeka. Ak napríklad hovorím o meditácii hoci v biblickom chápaní, to ešte neznamená, že ten druhý to aj biblicky

porozumie. Slová, ktoré v mojom svete znamenajú jedno, vo svete druhého môžu znamenať niečo celkom iné. Preto sa treba uistiť, či obaja rovnako „definujeme“ pojmy.

Nedávno som bol v orientálnej reštaurácii. Bol tam postavený oltár s Budhom. Pred Budhom dymili paličky, všade boli kvety a pekná výzdoba. Na viditeľnom mieste bol takýto text: „Prosíme ctených návštevníkov, aby sa nedotýkali oltára. Je zasvätený hinduistickému Bohu.“ Majiteľ reštaurácie bol zjavne veriaci. Ind. A verí aj v boha. To sa nedá spochybniť. Boha berie tak vážne, že mu postavil v svojej reštaurácii oltár. Skoro ako v kostole. Zdanie však môže klamať. Mne bolo jasné, že neveríme v toho istého Boha. Nielen to! Z môjho pohľadu nie je veriaci, hoci verí. Z jeho pohľadu to bolo inak – on je veriaci a aj ja som veriaci, pretože všetci sme veriaci... Musíme si vážne uvedomiť, že v dnešnej dobe je to tak, že povedať „verím“ nestačí. Povedať „verím v boha“ nestačí. Povedať „mám vzťah s Bohom“ nestačí... Povedať „Biblia nás učí meditovať“ – tiež nestačí. Tá istá veta totiž môže pre jedného znamenať bezpečné svetlo a pre druhého nebezpečnú tmu. Ak chceme komunikovať evanjelium dnešnému človekovi, musíme ho aj poznať. Aj evanjelium a tiež aj človeka. Rozumieť mu. A on nám. To platí aj medzi nami.

¹ Z istého hladiska sú tieto dva svety nespojiteľné. Nie je možné byť učeníkom Pána Ježiša Krista a zároveň mystikom východnej cesty poznania. To, čo nám reálne hrozí je zrod „zdanlivého kresťanstva“. Odborná publikácia Jonathana Sheara o meditácii z roku 2006 (*The experience of meditation: Experts intrude the major traditions*) ukazuje spoločné východiská meditácie v kresťanskej, budhistickej, hinduistickej, islámskej a taoistickej tradícii. Podľa nej Kristus je len jedna z ciest k jedinému Bohu. Kresťanstvo teda áno, ale nie biblické. Slovo „meditácia“ je v takomto kontexte značne mátlúce a zavádzajúce.

² Zomrel v roku 1193. Zaviedol 4 stupňovú modlitbu *Lectio Divina*: 1. *Lectio*, 2. *Meditatio*, 3. *Oratio*, 4. *Contemplatio* – ako cestu duchovného poznania. Myšlienka „stupňovitej modlitby“ je tiež téma na diskusiu. Podľa niektorých totiž asocioje skôr gnostický koncept poznávania, než hebrejské „zjavenie“ ako dielo Duchu Svätého.

³ Treba tu dať pozor, lebo pojem „svet“ v biblickom zmysle má odlišný význam ako pojem „svet“ vo východnej mystike.

⁴ Žijeme na tomto svete ale nie sme z tohto sveta. (Jn 15, 19)

⁵ Pán sa pýtal učeníkov: „A vy čo hovoríte, že kto som ja? A Peter odpovedal: Ty si Kristus!“ Po vyznaní Petra Pán Ježiš odkrýva zdroj Petrovho poznania - zjavenie od Boha. *Nadprirodzené zjavenie, nie produkt jeho ľudského úsilia.* (Mt 16, 15–17)

⁶ *Dynamika skrytého a vonkajšieho tvorí v hebrejskom myslení organickú jednotu. Slovo a čin idú ruka v ruke. Viera a skutok tvoria u kresťana celok jeho života v milosti. „Lebo srdcom sa verí na spravodlivosť a ústami sa vyznáva na spasenie.“* (Rim 10:10)

⁷ *Láska nikdy neprestáva.* (1Kor 13, 8)

⁸ *Neprestaj sa modliť.* (1Tes 5, 17)

ZÁPISKY VOJENSKÉHO DUCHOVNÉHO

VIANOCE
V AFGANSKEJ MISII

por. MARIAN BODOLLÓ
(Vojenský duchovný, ktorý je v súčasnosti
s našimi vojakmi v Afganistane.)

„Musíme sa naučiť žiť
medzi sebou ako bratia,
inak zahynieme ako blázni.“

Martin Luther King

A presne v duchu tohto motta začali už tri dni pred Vianocami prípravy na ne v Afganistane, na leteckej základni Kandahár, kde pôsobí naša vojenská misia. Najprv bolo treba vyriadiť Slovak House, miesto, kde sa stretávajú vojaci vo voľnom čase. Bolo treba vyžehliť obrusy, vyumývať stoly, poutierať prach, poukladať veci na svoje miesto. Deň pred Vianocami bolo treba uvariť zemiaky, mrkvu do zemiakového šalátu, vajíčka, pobaliť darčeky pre všetkých profesionálnych vojakov do malých plastových vrecúšok... a na Štedrý deň od rána sa NSE (Národný podporný prvok) rozdelil na dve skupiny.

Príprava

Jedna skupina na čele s našimi štyrmi profesionálnymi vojačkami pripravovala stoly, prestierala vyžehlené obrusy, vyzdobovala stoly, servírovala taniere, príbory, ovocie a druhá skupina, spolu s kuchármi zo strážnej jednotky, sa podujala pripraviť v ženíjnom parku kapustnicu, krájať zemiaky, mrkvu, uhorky, vajíčka do šalátu a celé to kvalitne premiešať majonézou. Obalili také množstvo rezňov a vysmažili ich, plus to isté s rovnakým počtom rýb, to chce skutočne trpezlivosť, silu ale najmä odhodlaný tím. Myslím si, že v ten deň nikomu nepadlo ťažko urobiť niečo pre toho druhého.

Bohoslužby

O piatej večer boli prvé Bohoslužby pre tých, ktorí mali večer povinnosti. Po nich bola večera rozdelená na tri razy. Z časových aj priestorových dôvodov, lebo by sa sme sa nepomestili všetci naraz do spomínaného Slovak House-u. Pred večerou veliteľ slovenského kontingentu pplk. Zoltán Farkas všetkých privítal a okrem iného povedal:

„TERAZ SME ĎALEKO
OD SVOJICH RODÍN A ZNÁMYCH,
TAKŽE MY SME SI TERAZ RODINA.“

Po ňom sa ujal slova mjr. Gabriel Jusko. Prečítal pozdravný list k Vianociam od ministra národnej obrany SR Martina Glváča a pred samotným podávaním večere sa ešte pomodlil ja. A mohlo sa začať jesť. Najprv sa tradične natreli oplátky medom. Potom sa členovia NSE ujali pozície hostiteľa a spolu s kuchármi, ktorí naberali kapustnicu, ju roznášal vojakom. Nasledoval rezeň, ryba a zemiakový šalát a vo finále zákusok a ovocie. Prvýkrát si mohli vojaci pripíť na Vianoce netradične nealkoholickým pivom. O tom že nálada bola super, svedčili úsmevy na tvárach chalanov, ktorí vychádzali zo Slovak House spokojní a s darčekmi v rukách. K tomu ešte ako bonus dostali pri východe malý Diár Ekumenickej pastoračnej služby, z ktorého si môžu postupne odškrtnávať uplynulé dni.

Polnočná

Presne o polnoci, na žiadosť vojakov, bola tiež slúžená nezvyčajne polnočná evanjelická bohoslužba. Zaspievali sme vianočné piesne, ktoré sú známe pre všetky vyznania a zaznela kázeň slova Božieho.

Tak sme slávili Vianoce, tak sme pripravili Slovak House. Pripravili ho pre všetkých našich vojakov. Bez ohľadu na to, či sú veriaci, či neveriaci, katolíci, či evanjelici, alebo z iných denominácií. Ak sme už aj v ten deň boli ďaleko od našich rodín, ďaleko od našich zvykov, prostredia, kultúry, ktoré dokonale poznáme, v Slovak House sme si kus domova, tu v ďalekom Kandaháre pripravili. Aby sme aspoň v duchu prežívali sviatky s našimi doma. ■

Z PODVEČERA DO ZBORU

LEBO SÚ BEZ KNÍH
NAHÉ VŠETKY NÁRODY

Pripravila: JANA CAMARA

V nedeľu 9. decembra 2012 v odpoľudňajších hodinách boli v kostole CB v Bratislave na Cukrovej 4 prezentované dve knižné novinky, ktoré vydalo *Literárne informačné centrum* (LIC). Obe básnické zbierky sú dôstojnou oslavou Konštantínových slov o Slove, nájdeme v nich preklady Proglasu zo staroslovienčiny do slovenčiny aj nové básne o Slove, interpretácie Proglasu.

Z básnickych diel čítali samotní autori: Mila Haugová, Dana Podracká, Daniel Hevier a Daniel Pastirčák. Pár slov k vizuálnej stránke projektu povedal ilustrátor Miloš Kopták.

Autorkou celého projektu je riaditeľka LIC Miroslava Vallová, ktorá povedala:

„Pokúšam sa pozrieť na to, čo urobili Konštantín a Metod, dnešným pohľadom. Premýšľam, čo by sme mohli urobiť my, aby to bolo porovnateľné, ako by sme mohli my našim potomkom priniesť posolstvo také jednoznačné, ako bolo bolo to ich. Posolstvo také osobné, že som sa ním cítila zasiahnutá od chvíle, v ktorej som sa zoznámila s ich príbehom. Historické indície prezrádzajú, že duchom hýbateľom bol mladší z bratov, Konštantín. Práve jeho hľadám, závoj spred jeho tváre sa pokúšam odhrnúť a mám pocit, že sa mi darí, že ho spoznávam. Keď sa vydali na cestu do neznáma, nebol už práve mladíkom, cítil sa unavený

a nie celkom zdravý. A historické pramene prezrádzajú, že keby mal na výber, bol by dal prednosť pobytu v ústraní. A predsa sa pustil do podujatia zdanlivo nad ľudské sily. Do podujatia, ktoré by mnohí nazvali šialenou, riskantnou víziou. Vymyslieť písmo pre neznámy národ, pre neznámych ľudí? Čo ho viedlo? A čo spôsob riešenia prezrádza o riešiteľovi? Čo si vyžadovala táto misia? Pokojnú vieru vo vlastné riešenie, trpezlivosť a vytrvalosť pri preklade Písma, túžbu po dobrodružstve, chuť riskovať, sebavedomie s trochou sebaíronie a pokory, múdrosť, altruizmus a zodpovednosť.“

Z prekladov Proglasu a prezentovaných interpretácií prinášame čitateľom Dialógu niekoľko úryvkov.

**Proglas, preložil Eugen Paulíny,
prebásnil Viliam Turčány:**

Tak ako semeno, čo padlo do žírnu zem,
tak isto všetky ľudské srdcia na zemi
dážď Božích písmen potrebujú pre seba,
aby plod Boží vzrástol v nich čo najväčšmi.

Lebo sú bez kníh nahé všetky národy,
bo nemôžu sa boriť v boji bez zbroje
s protivníkom a duši našich záhubcom,
odsúdené sú večnej muke za korisť.

Predspev, prebásnil Ľubomír Feldek

Nuž podobenstvo na um prichodí
i mne – pár slov, čo povedať chcú veľa:
Nahé sú bez kníh všetky národy!

Nevyzbrojené pôjdu do boja
s vrahmi, čo vraždia duše, nielen telá,
a padnú večným mukám za korisť.

Národy, ak však máte nepriateľa
už dosť a do boja s ním chcete ísť,

otvorte bránu umu pozorne,
núkajú sa vám teraz dobré zbrane
v Hospodinových knihách ukuté,
rozmliaždíť hlavu diabla prichystané!

Mila Haugová: Prahlas

Svetlo času sa stane slovom:
Prasvetlo jazyka: radosť hovoriť
Tak, aby všetci rozumeli: radosť
Je lúč slova, ktorý sa dotýka
Nielen povrchu: preniká do nás:
Hlboko do srdca: Najľudskejšia
Viera: zabraňujúca zlu v nás.

**Jám Zambor: Pár písmen na pochvalu
Konštantínovi Cyrilovi**

A čím je duša človeka bez knihy kníh?

Bez jej živín len upadáš a živoríš,
stále blúdiaci, nevymotávaš sa z kríz.
Tvoj pevný koráb! My v plavidlách dera-
vých...

Daniel Hevier: Predslovo

...na to všetko Boh sa díva
díva okom mlčanlivým
mlčí slovom Božích oziev
tvár zazipsovanú jazvou
núka krvilačným päsťam...

...a Boh mlčí strašným slovom
tým predslovom veľkoticha
ktorým dýcha celý vesmír
na planéte ľudských ľudí
to čo bolo stále trvá...

Dana Podracká: Ichtyš

Kyrie eleison, Pane, zmiluj sa, obleč nás do
svetla,
lebo je národ bez písmen len nahou stélou
bez slov

Neprečítaný nepreplynie, nemá tvár v zrkad-
dle básne
Nepokľakne pred krom, z ktorého prehovára
Tvoj hlas

Každá generácia má svoj matrix, vymierajúci
s ňou

Ale Ty trváš – Ichthys – Iesus Christos Theos
Hyos Sótér

Ježiš Kristus Boží syn spasiteľ Amen

SLOVO PRED SLOVOM

Proglas pre deti a ich rodičov

DANIEL PASTIRČÁK

SLOVO PRED SLOVOM je básnickou interpretáciou vzácneho staro-
bylého textu z pera Konštantína Filozofa. Približuje i priam tlmočí do
súčasnej reči Konštantínovo poslanstvo, význam Slova pre našu vzdelá-
nosť a vzájomné dorozumenie.

1.
Predslov? Čo si má dieťa počať s predslovom?
Predslov je predsa to, čo býva pred slovom.
Skôr než dieťa povie slová: „otec“, „mama“,
pred slovom je dotyk, bozky – láska sama.
Skôr než udivené riekne slovo „rieka“,
pred slovom je voda, prúd, čo z hory steká.
Keď Boh prehovorí, čo je pred slovom?
K Božej reči človek sám je predslovom.
Človek – Žid, Brit, Maďar, Slovák, čo sa pýta:
„Prezraď, rozum, kde je cesta k srdcu skrytá.
Kde som sa vzal, čo tu robím, na čo som?“
Cesta k srdcu vedie Evanjelium.

2.
Slovo je pre našu myseľ slnko rána.
Slovo je dokorán otvorená brána.
Cez ňu ku nám veci prichádzajú nemo,
vystupujú z hmlý, keď dostávajú meno.
Bez reči myseľ videla len samú tmú,
s rečou, čo bolo vonku, odzrazu je dnu.

3.
Veciam dal človek meno, sebe však nie.
Nedozieme sa ho v Pravde, ani v Sme.

Kto si? Nevieš to ty, nepoviem ti to ja,
Skrytí sme do tajničky evanjelia.

4.
Človek po písmenku lúšti písmo sveta.
Žasne, aká pomotaná je to veta.
Zázračný hlas krásy mu vraví: „Je tu raj.“
Krik bolesti a zla zas: „Je to peklo vraj.“
Naše srdce lúšti podobný hlavolam:
„Milovať, alebo si nechať všetko sám?“
Dlaň sa raz dáva, raz sa zas zovrie v päsť;
raz pravdu vravieť, raz zase lžou ťa spliesť.
Nedá sa uniknúť preč z toho bludiska?
Chcel som byť dobrý, no zlo sa sem natíska.
Peklo sa nestratí a raj sa nezíska,
Vzdušný hrad mení sa na kopu smetiska.

6.
Človek je „slov-ák“: tvor vytvorený zo slov,
zmysel sa v ňom však pletie so zmyselnosťou.
Zmysel tkvie v Slove, ktoré nepochádza z nás,
spoločný pre reč všetkých národov a rás.
Z bludiska duše nás Slovo vedie von.
Nad ulicami ľudí bije večný zvon.
V zrkadle Boha spoznávam vlastnú tvár:

Čo bolo naozaj, a čo som tu len hral?
 Čo vo mne je len dym, a kde oheň praská?
 Ktorá tvár je moja, a čo je len maska?
 Nuž ako sa má stáť tým, kým ozaj som?
 Len v Bohu sa stretám s vlastným obrazom.

7.
 Rozum si pochutná na tom, čo poznáva,
 pre srdce láska je príhodná potrava.
 No poznať nemožno bez pravdy nad nami,
 bez lásky nad svetom srdce strach omámi.

10.
 Kým človek dozreje, dosť sa doudiera.
 Hlavou je už duch, no pohlavím je zviera.
 Ako váhavý šíp na polceste k cieľu.
 Kto mu na ten let dá dostatočnú vieru?
 Na tetivu slova Boh vkladá šíp viery,
 zo zeme do neba cez nás ten šíp mieru.
 Viera sa však rodí tam, kde rozumieme,
 bez jasného slova srdce iba drieme.
 Moc nie je vo zvuku, ale v zmysle slova,
 čo sa nepochopí, to sa nezachová.

Zbytočne počúvaš slovo v cudzej reči,
 nič ti neodhalí a nič nevyličí.
 17.
 Na svet sa rodíme maličkí a holí,
 bez šiat je nám zima, aj keď v pecku horí.
 Aj duša bez kníh je bezradná a nahá,
 nevie, čo si počať, stále iba váha.
 Chytrák ju uloví do medových sietí.
 Oblečte sa do kníh, nemrzňte, deti!

18.
 Máte nepriateľov? Je ich všade veľa?
 Kristus nás však učil mať rád nepriateľa.
 Fero ma raz udrel, dvakrát mu to vrátim;
 Nuž zlo zvíľazilo, dobro sa mi stratí.
 Povedal mi somár, ja mu vravím debil,
 keby sa nezačal, ja by som sa nebil.
 Iba ten, kto strpel, čo mu urobili,
 zvíľazil nad sebou. Násilník sa mylí.
 Diabol nie je len v ňom, škerí sa i vo mne,
 cez nás dostal sa až k atómovej bombe.
 Diabla treba vyhnať najprv z vlastnej zeme,
 nie je iba cudzí, i v nás samých drieme.

POĎAKOVANIE

Mesiac čo mesiac ste na tomto mieste našli pieseň. Ku každej bol uverejnený komentár, v ktorom ste sa mali možnosť zoznámiť s tvorcami piesní a okolnosťami ich vzniku. Predpokladáme, že vám tieto informácie mohli pomôcť vytvoriť si ku konkrétnym piesňam osobnejší vzťah.

V našej práci na spevníku sme vstúpili do ďalšej fázy. V priebehu kalendárneho roka sme sa v Spevníkovej pracovnej skupine (SPS) rozdelili na tematické podskupiny, ktoré sa venujú, napríklad, hudobnej stránke, textovým úpravám a novým textom, dizajnu piesní, tematickým registrom, štruktúre spevníka...

Takto delená práca vyžaduje iný pracovný rytmus. Rozhodli sme sa preto uzavrieť doterajšiu podobu spolupráce s redakciou Dialógu.

Z nášho pohľadu to bola zmysluplná a užitočná spolupráca, v rámci ktorej sme od roku 2008 predstavili čitateľskej verejnosti a spoločenstvám CB 24 piesní, ktoré patria do širšieho výberu pre nový spevník.

Piesne z Dialógu však neodídu úplne. S vedením redakcie máme dohodu, že nimi obohatíme jednotlivé čísla k sviatkom, prípadne špeciálne tematické čísla, kde by bola pieseň vhodným doplnením.

V mene SPS chcem vyjadriť poďakovanie všetkým, ktorí ste nám napísali, telefonovali alebo osobne tmočili spätnú väzbu k uverejneným piesňam – svoje vnímanie a zážitky s nimi spojené, vašu skúsenosť s jej spievaním v rodinách, v zbere alebo v spevokole. Ďakujeme aj za reakcie na nové texty, či aktualizované preklady pôvodných. Za osobitne cennú považujeme komunikáciu s mladšou generáciou, ktorá by mala byť nositeľom praktického využitia piesňového pokladu v budúcich rokoch.

Na záver mi dovoľte prosbu. Spolu so sedemčlenným tímom SPS, aj v mene širšieho okruhu externých spolupracovníkov vás prosím o modlitebné zázemie a podporu projektu Spevník, o modlitby za jednotlivcov i za všetko, čo prácu na spevníku správa. Ďakujeme. **Za SPS Milica Kailingová kontakt: spevník.cb@gmail.com**

PREHĽAD UVEREJNENÝCH PIESNÍ (ročník a číslo Dialógu, názov piesne):

2008/10	V jasliach leží dieťa	12	Adventná svieca, Anjelský spev svetom znie
2009/8-9	Ovečka	2012/01	Čože som, Pane môj
12	Už sa nám plní slovo	02	Blíž k tebe, Bože môj
2010/12	Ja neviem, prečo	03	Keď strácam nádej
2011/04	Baránok nevinný	04	Vkriesenie čakáme
05	Hospodín, ty si pastier môj	05	Skala vekov
06	Veľký Boh	06	Pane, prosíme ťa
09	Ja s cirkvou tichých v zemi	09	Ohňom svojím zapaľuj nás
10	Hospodín, počuj prosbu moju	10	Chcem si, Pane, pripomínať
	Milosť Kristova	11	Ja v tebe, Pane Ježišu
11	Prichádza Kráľ	12	Adeste fideles + Naše malé slabé dlane

KVAPKA Z KLÁVESNICE TAJOMNÍKA RCB

Rád by som využil túto možnosť, podeliť sa s vami o niektoré veci, ktoré nie sú vždy viditeľné „zvonka“, teda tomu kto nesedí vnútri v systéme, o ktorom hovoríme. Tu bude reč vždy o Cirkvi bratskej, o aktuálnych poznatkoch z pohľadu ústredia cirkvi, teda z kancelárie Rady.

Zvlášť nás k tomu spoločne doviedla myšlienka, či postažovanie si šéfredaktora Dialógu Bohuslava Piatka pri rozhovore s Radou niekedy v novembri minulého roku, že časopis postráda aktuálne informácie o tom, čo sa kde v cirkvi práve deje. A podotýkam, že jeho poznámka o nezáujme zmeniť tento stav bola smerovaná tak do radov vedenia cirkvi, ako aj do radov kazateľov, resp. do prostredia zborov našej cirkvi.

Takže moja otázka, nie na okamžité zodpovedanie, ale na domáce zamyslenie je: Kam zaraďujeme časopis Dialóg? Je aktívnou, živou súčasťou života našich zborov, zariadení, ľudí z nášho prostredia, alebo je iba doplnkom k iným témam a čítaniu, ktorému popri internete, emailoch, facebooku, twitteri a čo ja viem čomu všetkému vytesníme nejaké miesto na osemnástej kolaji svojej mentálnej kapacity?

Druhé o čom sa chcem zmeniť v tejto novej rubrike, je krátku pohľad na rok, ktorý je za nami. Prežili sme v ňom všeličo. Mne, ako tajomníkovi najviac utkvela v pamäti konferencia CB v Prešove. Bola totiž potvrdením toho, že spoločenské vedomie našej cirkvi je v hlbokom spánku. To, že nakoniec sa to zvrtilo na neúspešnej voľbe predsedu je len dôsledkom toho, že Cirkev bratská ako denominácia sa odmieta poučiť z vecí minulých.

No je tu aj jedno významné pozitívum: V roku 2012 sa rozbehla práca komisie, ktorá pripravuje znenie nového Poriadku CB. Som povzbudený jej aktivitou a zanietením, ktorým sa pustili do práce. Ako keby sa brieždilo trochu z tejto strany. Skúste na otázky komisie – ktorú personifikujem teraz do jej predsedu Števa Evina – reagovať zrozumiteľne a s plnou vážnosťou. Nie posledný deň pred termínom, ale skúste oceniť ich úsilie priebežným komentárom a vyjadrením svojich názorov. Budú kvalitne spracované a zvážené.

Do roku 2013 vám prajem veľa síl, zdravia a trpezlivosti so životom...

Ivan Markuš

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

DECEMBER 2012

Spoločné modlitby na základe podobenstiev z Lukáša 18, 1-14 viedol Ján Henžel.

Rada uvoľnila kazateľa Ľudovíta Feketeho z funkcie administrátora Zboru Stará Turá na jeho vlastnú žiadosť a súčasne vymenovala kazateľa Pavla Halžu za nového administrátora tohto zboru od 1. januára 2013.

Rada predĺžila na žiadosť staršovstva prešovského zboru doterajšiu pracovnú zmluvu s kazateľom Ervinom Mittelmannom do 31. marca 2013.

Rada predĺžila pracovné zmluvy pastoračných asistentov Jána Verčimáka a Daniely Krupovej.

Rada prerokovala vizitačné správy zo zborov Žilina, Banská Bystrica, Michalovce a Prešov. Zároveň súhlasila s presunom plánovanej vizitácie v Kalinove na rok 2013.

Rada sa zoznámila s odpoveďou bratislavského staršovstva a je pripravená rozhodnúť o zriadení druhého bratislavského zboru s účinnosťou od 1. apríla 2013, ak predtým dôjde k dohode o zmene sídla nového zboru.

Rada viedla obsiahly rozhovor s Komisiou pre Poriadok. S uznávaním vyzdvihla jej prácu a vzájomný rozhovor sa týkal predovšetkým princípov nového usporiadania ústredia Cirkvi bratskej, ktorá vyplynula z jesenných konzultácií predsedov a podpredsedov staršovstiev v Leviciach a v Prešove. Ďalším okruhom tohto rozhovoru bolo aj prepojenie Poriadku a pravidiel vzniku a života rómskych staníc.

Rada vzala na vedomie informáciu o zmene štatútu a obnovení činnosti expertnej komisie Ministerstva kultúry pre financovanie cirkvi a náboženských spoločností. **Rada prijala informáciu** od našej sesterskej cirkvi v Holandsku o ich podpore nášho rómskeho projektu, ktorý bude zastrešovať predseda EMO Peter Prištiak.

Zapísal: Ján Henžel

PO PIATICH ROKOCH HĽADANIA...

ŠTEFAN MARKUŠ,
Predseda redakčnej rady

V starom Ríme trhovisko ľudia zmenili na fórum. Nenavštevovali ho iba za účelom nakupovania, ale schádzali sa aj na dišputy. Nie vždy priateľské. Dakedy sa nevedeli dohodnúť a pohádali sa. Po súmraku sa rozchádzali väčšinou nezjednotení, aby druhé ráno pokračovali, opäť sa stretli a dopovedali nedopovedané. Náš Dialóg si nikdy nekládol za cieľ zjednocovať názory. Nechceli sme byť monofonickí a ani v budúcnosti sa takými nehodláme stať. Obchádzali sme však kakofóniu, nepatričný hluk názorov. Od počiatku sme uprednostňovali polyfóniu. Vsadili sme na mnohohlasnosť, lebo objavovanie kresťanskej pravdy takým procesom je. Nachádzanie duchova je vždy mnohotvárne, viacfarebné a pravda života je väčšinou odleskom reality. Hľadanie je nekončiacim procesom. Navyše, odkrývanie pravdy sa v mnohom podobá na prácu vedcov. Karl Popper o overovaní pravdy vyslovil vetu, ktorá je „neopraviteľná“. Jeho tézu v parafrázovanej forme môžeme aplikovať aj pre duchovný svet: „Hra, zvaná hľadanie pravdy, v zásade nemá nijaký koniec. Kto sa jedného dňa rozhodne, že nebude svoju pravdu ďalej overovať, ale ju považovať za navždy overenú, ten z hry vypadáva.“ Dialóg až tvrdohlavo chce zostať v hre. Nazdávame sa, že práve v tomto rozhodnutí je skryté tajomstvo života časopisu. Po piatich rokoch si však uvedomujeme, že rozdiskutovať odtážité témy súčasnej cirkvi, ako rozpad manželstiev, homosexualita, výchova mládeže a duchovných, život lokálnych zborov, registrované partnerstvá, problémy ekológie,

Ubehlo už naozaj
päť rokov?
Šéfredaktor a nadšenci,
ktorí sa o vznik Dialógu
zaslúžili a udržiavali ho pri
živote, sú sami prekvapení.
Tichučko, ale so zadosť-
učinením ohlasujú,
že časopis stále žije a je
v dobrej kondícii.
Mnohé pokusy pri udržiava-
vaní života iných periodík
skrachovali a nedošli do
cieľa. Dialóg síce ešte
nedobehol, ale je na trati.
V mene Redakčnej rady
ďakujeme všetkým, ktorí
ho obďaleč a niekedy
i zblízka sledovali, čítali ho,
prispievali doň a rôznym
spôsobom ho podporovali.

postmoderna, financovanie cirkvi, odluka cirkvi od štátu, drogové závislosti, samovraždy, kríza rodiny, sexualita, antikoncepcia, interrupcie, zakladanie zborov, misia a pod. – nebolo ani také ťažké, lebo takéto témy si naliehavo vyžadovala doba. Pre redakciu a autorov príspevkov zostávajú naďalej výzvou.

Päť rokov profesionálnej práce amatérskymi prostriedkami je za nami. Viem, že naši čitatelia si uvedomujú, že časopis vzniká „na kolene“, na súkromných počítačoch, v domácnostiach a s použitím vlastných vozidiel, ale s nadšením. Viera, že slúžime a konáme dobro, nás ženie dopredu. Ďakujeme autorom, ktorí sa o priestor v našom mesačníku stále uchádzajú. Veríme, že nám zostanú verní.

Existenčné neistoty sú prítomné, to priznávame. Printové médiá sa na trhu dnes udržiujú najmä vytváraním virtuálnej reality sveta. Dialóg chce byť naďalej výnimkou. Čitateľom z kresťanského aj nekresťanského prostredia chceme ponúkať reálny pohľad na život cirkvi aj mimo nej. Nechceme skrášľovať pravdu o sebe samých. Nechceme sa vzdať tém, ktoré i evenjelikálna cirkev často pokladá za tabu. Žijeme vo svete Zla a odhaľovanie pravdy je čoraz zložitejšie. Apoštol Ján predvídal moderné pasce, preto varuje: „*Diabol zostúpil k vám veľmi nazlosťený, lebo vie, že má málo času*“ (Zj 12, 12). Dialóg na zákernosť doby chce upozorňovať a tým zužovať časopriestor pre zlo. Rozprava o nebezpečenstvách doby je naliehavá. Takže. Po piatich rokoch hľadania východísk, hľadanie bude pokračovať. ■

DIALÓG

01/2013, VI. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

foto: Daniel Jurčo

Piatok večer, sobota, nedeľa... na tieto dni sa teším snáď už od nedele večera, prípadne až od pondelka rána. Koniec pracovného týždňa so sebou prináša vytúžený a neraz aj zaslúžený oddych. Týždeň, čo týždeň som sa tešila na piatok večer do ESCAPE klubu* v Žiline, kde môžem aspoň na chvíľku zabudnúť na strasti každodenného života.

Potom, ako som sa vydala, nasledovala som svojho manžela a presťahovala sa za ním do Bratislavy. Spolu s novým mestom, novým zborom (CB BA), neznámymi ľuďmi prišla ešte jedna radikálna zmena v podobe straty možnosti navštevovať a slúžiť v ESCAPE clube. Smútila som za ľuďmi – tými, čo poznám, ale aj tými, ktorých by som mala možnosť spoznať, keby som ostala v Žiline. Ale Pán Boh mal so mnou iné plány. Povolal môjho manžela aj mňa do Bratislavy, aby sme tu žili (nevedno dokedy), slúžili a spoznávali nových ľudí. A na to „pripravil“ skvelé miesto. O „svoj“ ESCAPE club som síce prišla, ale Pán Boh si povolal ľudí a z Jeho milosti mohol vzniknúť klub „Naboso“ (viac sa dočítate ďalej :) ako aj mnoho iných miest, kde môžeme nájsť nových bratov a sestry ako aj nové možnosti na službu. Treba však mať nielen oči a uši otvorené novým veciam, ale aj svoje srdce, aby sme vedeli s radosťou a očakávaním prijať to, čo má Hospodin pre nás pripravené.

Jana Lesňáková

* ESCAPEclub je miesto určené pre mladých ľudí, kde môžu tráviť svoj voľný čas pri hudbe, diskusiách, hrách, a to všetko v príjemnom prostredí bez dymu z cigariet a alkoholu...
Dostupné: <https://www.facebook.com/escapeklub>

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková (Cabadaiová)**
Šimon Evin
Nada Klaudivy
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Nada Klaudivy**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

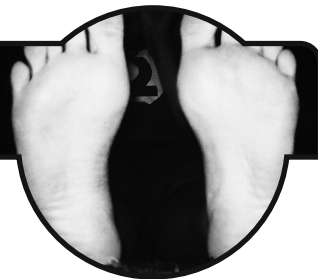
dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

Naboso v Ponorke

projekt ponorka

„Sú tu aj dobré veci. Lenže čím ďalej tým je ich menej a treba ich poriadne dlho hľadať.“

Týmito slovami opisuje stav súčasnej spoločnosti Milan Lasica. Okrem toho, že v reálnom živote sa stretávame so sťaženými podmienkami pri hľadaní spomínaných *dobrych vecí*, omnoho častejší trend spočíva v tom, že sme už úplne prestali hľadať. To platí i pre akademickú pôdu. Ale čo s tým?

Aj túto otázku si zrejmé položil Juraj Institoris, keď za mnou na mládeži prišiel s myšlienkou usporiadať rečnícky duel medzi etikmi a teológmi. Ako študentovi Katedry teológie a katechetiky Univerzity Mateja Bela sa mu zdala potreba vyjsť z bezpečných učební jeho katedry veľmi aktuálna. Uvedomujúc si však, že „*ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú*“ (Ž 127, 1), pýtala som si odpoveď od Toho, ktorý má moc tak trúfalý nápad uskutočniť. A odpoveď prišla – stále viac som vnímala, že myšlienka o teologicko-etickej diskusii je niečo, čo Bohu leží na srdci. Preto sme začali s prípravami. Nie vo všetkom sme

sa dočkali hladkého priebehu. Katedra, na ktorej študujem etiku, sa totiž vyjadřila, že projekt nespadá do jej filozofickej koncepcie. Napriek všetkému ale 6. 12. 2011 vyplávala do neistých vôd akademického mora naša Ponorka, ako sme projekt nazvali. Ponoriť sa hlbšie pri skúmaní života okolo nás bola totiž jeho hlavná priorita. A začali sme „Rozvodom“ – témou, ktorej aktuálnosť v dnešnej dobe netreba zdôrazňovať. Diskusiu moderoval Todd Patterson, PhD., pred-

nášajúci na KTK. Forma diskusie pozostávala z dvoch základných častí: v úvode stretnutia boli prezentované základné východiská oboch rečníkov a po načrtnutí ich stanovísk na problematiku rozvodu dostalo priestor publikum. Diskusia skončila podľa plánu, s otvoreným koncom. Podarilo sa jej teda to, čo sme chceli – podnieť mladých ľudí v hľadaní *dobrych vecí* pre ich životy. Potvrdilo sa nám tak, že máme ísť ďalej a z jednej mikulášskej Ponorky vytvoriť celú sériu stretnutí. V zabehnutom režime i formáte sa preto odohrali ďalšie ponorenia. Predmetom diskusií boli témy ako: „Kult tela“, „Násilie v službách dobra“ a „Majú zvieratá ľudské práva?“

Blížili sa prázdniny a my sme premýšľali nad tým, čo s Ponorkou v prístave – preto sme skúšali rôzne zlepšenia. A výsledok? Projekt Ponorka dostal záštitu dekana Fakulty humanitných vied Doc. Mgr. Vladimíra Biloveského, PhD. a z nadšeneckej študentskej činnosti sa stal oficiálnou aktivitou Vysokoškolského biblického hnutia.

Pod takýmito vlajkami Ponorka v októbri vyplávala po piaty raz. Tentoraz sme však pre zimný semester pripravili

témy zapadajúce do seriálu o autorite: „Autorita rodičov“ – „Autorita štátu“ – „Autorita pravdy?“. Diskusia o „Autorite Pravdy“ pritom bola špeciálna. V predvianočnom čase sme chceli pripraviť viacero prekvapení. Jedným z nich boli priestory. Presunuli sme sa do klubu Hudby a Divadla, čo sa ukázalo ako ťah správnym smerom, keďže sme mohli aj po samotnej diskusii zostať dlhšie v priateľských rozhovoroch a debatách. Druhé prekvapenie malo hudobný nádych. Bol ním Jožko Fábik – skvelý hráč blues, ktorý program oživil svojou tvorbou.

Ponorkou Špeciál sme dali bodku za zimným semestrom. Pred nami sa otvára ďalšie obdobie, v ktorom formovanie tohto projektu ešte neskončilo, ale hlavná vízia zostáva: vstúpiť na akademickú pôdu v dialógu a zaplniť tak prázdne miesta na poli pátrania po strategických odpovediach na otázky života, z čoho ako najpodstatnejšia vyvstáva otázka relevancie Krista. Nespornou výhodou tohto projektu je, že v spoločnom úsilí pri hľadaní pravdy nachádzame výhody vzájomnej interakcie. Tam kde sa už nemôže ponoriť potápač ako jednotlivec, totiž nastupuje Ponorka.

„Projekt Ponorka je výbornou príležitosťou pre študentov zdokonaľiť sa v argumentácii a rozšíriť svoje vedomosti diskusiou na témy každodenného života. Projekt Ponorka bol pre mňa, ako rečníka, nezabudnuteľnou skúsenosťou, pretože okrem obsiahnutia témy som musela byť pripravená reagovať na argumenty účastníkov a rozvíjať problematiku ďalej. Táto diskusia na vysokej úrovni je veľkým prínosom pre študentov, ktorí prostredníctvom dialógu prehľadujú svoje poznatky a rozširujú možnosti vlastného myslenia.“

Zuzana Babčanová,
študentka etiky

„Ponorka je pre mňa veľmi zaujímavý a inšpiratívny študentský projekt. Od svojich začiatkov urobila veľký progres, čo svedčí o tom, že študenti vyhládajú aj tieto mimoškolské aktivity. Na každej jednej diskutovanej téme, ktorej som sa zúčastnila som nadobudla množstvo nových poznatkov a hlavne iných zaujímavých názorov, ktoré ma v nejednom prípade ovplyvnili. Som si istá, že projekt Ponorka má veľký potenciál, aby sa stala súčasťou UMB.“

Katarína Sitárová,
študentka etiky

Viac na:
www.facebook.com/ProjektPonorka

Bibiána Marková

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na
dialog-mladych.blogspot.com

naboso

Naboso vzniklo pred tromi rokmi ako súčasť práce s mladými ľuďmi v rámci zboru Cirkvi bratskej v Bratislave. Túžili sme vytvoriť otvorený priestor, v ktorom sa bude môcť ktokoľvek pýtať poctivé otázky a hľadať na ne poctivé odpovede. Chceli sme sa rozprávať so zaujímavými ľuďmi, ktorí svojím životom alebo tým, čo robia, idú do hĺbky – neuspokoja sa so zjednodušeným vnímaním sveta a vecí v ňom. Väčšinu stretnutí vytváral tím v zložení Igor André, Mária Uhlíková/Kristína Uhlíková, Tomáš Tahy, Anna Tolgyessyová pod supervíziou Josefa Sýkoru. Od začiatku sme uvažovali nad miestom. Budova na Cukrovej na takýto typ stretnutí ponúkala iba priestor jedálne – a ten sa nám v tomto prípade nezdal byť najvhodnejším. Jednak – napriek niektorým výhodám – to bola stále jed-

áleň a my sme potrebovali čosi útulné, kde by sa ľudia cítili domácky a príjemne. A jednak sme chceli nájsť miesto, ktoré by nebolo vnútri kostola – miesto, kde by sa cítili bezpečne aj ľudia, ktorí majú s cirkevným prostredím negatívnu skúsenosť a do kostola by preto nevstúpili. Vtedy sme takpovediac na skok od Cukrovej objavili pôvabnú podkrovnú čajovňu Únik, ktorá patrí adventistom, z hľadiska cirkvi je však riešená ako neutrálny verejný priestor. Týmto priestorom sme

sa nechali viesť aj pri vymýšľaní názvu, keďže v čajovni sa treba vyzúvať. A tak sme v prvý štvrtok v novembri 2009 uskutočnili našu prvú debatu s aktérom novembra 1989 Danielom Bútorom. Odvtedy sa každý mesiac

„naboso“ stretávame s ľuďmi z najrôznejších oblastí spoločenského života – s františkánskym mníchom bratom Filipom, s režisérom Jurajom Nvotom, s rómskou aktivistkou Janette Maziniovou, s fotoreportérom Andrejom Bánom, so zakladateľkou detského hospicu Máriou Jasenkovou, so spisovateľom Pavlom Rankovom, s politikom Františkom Mikloškom, so psychiatrom Antonom Heretikom, s kňazom Antonom Srholcom, s hudobníkom Michalom Kaščákom... Nie každý hosť je kresťan, nie každá téma má kresťanský charakter. Niekedy sa hostí pýtame na ich vieru, nie je to však pravidlo. Duchovný rozmer našej práce vnímame cez zodpovednosť a úprimné hľadanie pravdy. Stretnutia propagujeme cez Facebook, cez emaily a prostredníctvom plagátov, ktoré vešíame po vysokých školách. Priemerný počet návštevníkov sa pohybuje medzi 20–40. Po skončení diskusie zostávame v čajovni a rozprávame sa s mladými ľuďmi, ktorým sa nechce tak rýchlo odísť. Ak majú záujem, pozveme ich na ďalšie stretnutia, ktoré sa odohrávajú na Cukrovej. Chceme vytvoriť most, cez ktorý budú môcť ľudia prísť bližšie k nám a cez nás k Bohu. Nie sme profesionálni moderátori a naša propagácia je veľmi nedokonalá. To, čo robíme, však chceme robiť najlepšie, ako vieme. Veríme, že Pán Boh o nás vie, a modlíme sa, aby naše úsilie požehnával.

Kristína Uhlíková

BLOGervin

Boh prišiel

Ján 1, 14: „A Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme videli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy.“

„Hej, Ervin, nevšimol si si, že vianočné sviatky skončili?“ – môžeš dať takúto otázku. No, práve to je problém. Že som si to všimol. Končia nejako rýchlejšie, ako prichádzajú. Boh prišiel k nám... narodil sa na svet... videli jeho slávu... Dnes už máme iné starosti. Začína nový rok, ktorý je potrebné dobre naštartovať. Teraz je „čas“ urobiť rozhodnutia, zanechať zlozvyky, zaviazat' sa ku každodennému čítaniu Biblie a podobne.

Trochu preskočím. Prežili sme koniec sveta, ktorý mal byť 21. 12. 2012. Svet šalel. Vo viacerých krajinách rabovali obchody. Duchovno, v tomto mystickom prípade zvrátené, žije v plnom prúde. Ľudia pozerajú a hovoria: „Tu je odpoveď, význam, vytrhnutie z bied, záchrana!“ Tieto popletené zvrátenosti fungujú tak v sekulárnom, mystickom, ako aj v kresťanskom formáte. Vieš prečo? Lebo rýchlo zabúdame, že Vianoce skončili.

Čo sa na Vianoce stalo? Slovo Božie, živá, aktívna reč Božia nabrala podobu človeka. To znamená, že celá Božia kreatívna majestátna moc sa objavila v človeku medzi nami. Ľudstvo 33 rokov pozorovalo jeho život, slová a činy. Nebol schovaný v bohoslužobných priestoroch, ukrytý a „oddelený“ od sveta. Ak by to tak bolo, svet by nikdy nemohol

vidieť Jeho slávu, slávu jednorodného od Otca. Ak by Ježiš nebol vo svete, svet by nemal šancu porozumieť pravde a milosti.

Čo naše kresťanstvo a svet urgentne potrebujú? Previesť vianočný príbeh o realite Boha, ktorého vidno do života učeníka. Učeník sa neschováva. Naopak. Žije svoje pevné ale autentické kresťanstvo vo svete. Ak vianočný príbeh Boha medzi nami a v nás skončil, aj my sme skončili. Ak žije, máme nádej.

Nedá sa začať rok lepšie, ako sa z Božej milosti rozhodnúť žiť radikálne milosť a pravdu. Ak sa len pre toto rozhodneš na začiatku roka 2013, Ježiš v tebe vyhral.

E.

<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.